

ЕВГЕНІЙ ГРЕБІНКА.

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Роман з козацької старшини.

З російського перекладу
КІСІОНОВА КЛИМОВИЧА.

(Дальше)

Кітлі перестали бити, дзвони замовкли.

— Я скликав вас па раду, добрі молодці, запорозьке товариство! Як ви прийдете, так сему й бути.

— Раді слухати! — закричали козаки.

— Вам звісно, панове-молодці, що Бог взяв у нас військового писаря. Так Богови завгодно, против Нього не впрешся! Жив чоловік і вмер, а його місце завжди живе: інший чоловік живе на нього. Так і ми вмеремо, а після нас будуть жити!

— Правда, батьку! Розумно сказано! — відзивалося в гурті.

— От і в нас тепер осталося місце військового писаря; виберіть, панове-молодці, гідного чоловіка.

Козацький супокійно став, опершись на булаву, а між народом пійшов говор; сотні імен, сотні прізвиськ давалися чути в різних кінцях; не було згоди. Довго стояв кошовий, наконець підняв булаву, махнув, і говор перестав.

— Бачу, — сказав кошовий, — що діло трудне: Іванови хочеться Петра, Петрови Грицька, а Грицькови Івана, і чия правда? Діло темне, в чужу голову не влізеш. Як би спір о храбрости, о характерстві, зараз би й рішили — се діло видне, — а писемність не по нас...

— Правда, батьку!

— Чи хочете, панове-молодці, я вам покажу писаря. Вчора прийшов до нас, у наше товариство, попович з Пирятини, а з ним говорив учора і дивував ся його розумом. Сам Бог його прислав на місце покійного; виберіть його — і не буде ні по чому, а буде по волі Господа.

Олексій слухав, і своїм ухам не вірив.

— Хитра собака наш кошовий! — шептав йому Микита, підховаючи в бік.

Між-тим народ заговорив:

— Та він молодець, — кричав один козак, — не задумався над Михайлом!

— А який характерний! — продовжав другий.

— А як грав на гусях і на бандурі!

— Заморив нас танцями у Варки в яку!

— Лучше сей, хоть я його й не знаю, к пройдоху Стус! — кричав четвертий.

Говір час від часу ставав ся сильнішим, згіднішим, і як-раз полегіли разом в гору шапки: Олексій Попович був вибраний на військового писаря. Таки тут, на площади, надягли на нього почотну одягу, привітали до боку шаблю а до пояса військовою чорнильницею, і зкупі з курішними отаманами і иншого зятне поведи на снідале до кошового. Простому народови заставили на площади нечепити волів і бочку горілки.

Після снідання всі розійшлися; кошовий оставив писаря за-для занятія по військовоім ділам. Коли вони осталися самі, довго кошовий дивив ся на Олексія і сказав:

— Олексію! хіба ти не пізнаєш мене?

— Давно пізнав, та не знав, як прийти ся до тебе.

— Ну, обійміться, старий товаришу! де ми зійшлися з тобою!.. Памятаєш ні? бистроку Настю? га?

— Памятаю, Грицьку! А як злилося ачальство, коли довідалось о твоїй теці!

— Не вже-ж?... Я думаю...

— Сказали, що ти знаєш ся з нечестивою силою, а без нбої не виломав би рішотку. І в голову не прийшло, що я підпитував її...

— Вік не забуду твоїх услуг... А Настя що?

— Три дні плакала, на четвертий потішилась, а на пятій виїшла за того-ж магістра, що посадив тебе в карцер.

— Видиш, погана! та я об ній більше й не думаю... Розкажи мені лучше, як ти сюди понав?... Олексій зачав говорити.

— От виш кошовий трудящий чоловік, — говорили за вечерою по куренях козаки, — з ранку до самого вечера займав ся з новим писарем військовоім ділами; писар у нього й обідав.

А в кошового в увесь сей день о військовоім ділах і помину не було. Олексій розказував свої пригоди, як він понав у Січ і т. д., і рішотку завив сильне бажання вмерти. Козацький потішав його, обіцав при нагоді одудувати у полковника булаву, а між иншим сказав, що незабаром буде сідати йому відзначити ся і, заслу-живши славу хоробового лицаря, особисто прочити о руку д чки полковника.

— Во — додав він — за днів кілька ми вищарпаємо ся морем паливи кримські береги. Наші шипуні звістали, що хан

хоче напасти на Вкраїну. Ледви зазнаємо, що Татаре виїшли в похід, ми на чайки, і мов сніг на голови, впадемо на їхні городи і села. А до того часу ти займи намет військового писаря; він отут рядом із моїм кошем! тобі тепер, яко старшині, не пристало жити в курені... Та при людях не показуй на вид, що ми давні приятелі: Запорожці дуже підозрюють, а тоді я мало можу зробити тобі пожиточного, не наражаючи втеряти свою власть. Ну, прощай Олексію!... Старі приятелі обнялись і розсталися.

IX.

Веде мола, пустячний жителю,
Святой акакорет...
В Шуконській.

Ніхто в Пирятині не догадував ся, куди дів ся Олексій попович. На другий день найшли на березі Удая порожній човен; в ньому лежала Олексієва шапка, і всі рішили, що він утонув. Донесли об сім полковнику Іванови.

— Коли втонув, так шукайте собі иншого попа, — холоднокриво одвічав полковник, а сам під вечер зо всім своїм двором виїхав в Лубни.

Неділі дві після повороту полковника в Лубни, приїхав туди старий Запорожець Касян. Він уже не жив на Січі, а сидів де-в в степу змінником, по старій привичці займав ся охотою на Великім-Лузі і привозив часами в Гетьманщину шкури з видри на так звані кабардинські шапки, котрі були в великій моді на Запорожю, і з наслідвання дуже вважались на Гетьманщині. Розпродавши свій товар і куниши де-чого в Лубнах для домашнього хозяйства, Касян вертав ся до дому.

Запорожці ніколи не їздили ніякими возами; але-ж везти всякі об'єкти річи верхом було Касянови не вигідно. Касян купив у Лубнах „бїду“, се-б то візок на двох колесах, запряг в голоблі осідланого коня і поїхав, проклинаючи за кожним штовхом дурну возову їду.

— Покарав мене Бог проклятушими голоблями! — ворчав Касян, — давять коня в боки, та ще й розважують ся. Ну, бурій! ну, старий! покарала й тебе лиха година! буди ми, бурій, з тобою молоді!.. Ой-ой! погана трясушка мов кулаком у бік хватала. Ну, бурій! Дніпро не далеко, напою... Чи так, бувало, їздиш в старину? Знов розважалося! тьфу на тебе, скаране, справжня бабська їда; мо-локо-б тільки возити... Стій, бурій!.. Касян привязав голоблі до хомута, щоб крішше, затягнув зубами вузол, і проворчав:

— Чого й треба? справдепний калмуцький вузол! після сього хіба колача й захочеть ся, проклятій голоблі!

Сів на бїду, весело махнув нагайкою і засьпівав:

Славно жить на копу,
Я землі не пашу,
Я трави не копу, —
А парчу все нощу,
Силою золотом.
Тра, ла, ла, тра, ла, ла!

— Ех бурій! терпи! Дніпро недалеко!

На війну не пучу,
А на смерть колючу,
Без війни я скучу,
Та скучу, як хочу,
В свою голову!..
Тра, ла, ла, тра, ла, ла!

— Здоров, дядьку! — зазвучав чистий приємний голос з візком.

— Тьфу на тебе, нечиста сяло! як чоловік з заду підкрив ся!.. Здоров, хлопче!

— Я не підкрив ся, дядьку, а скавав верхом; можна-ж тобі було не чути?

— Тут не до того, щоб прислухувати ся; прокляті голоблі так і розлазять ся, мов живі раки з горшка; так змучиш ся, змучиш ся...

— Що й пісню засьпіваєш.

— О го! який острій! і пісню засьпіваєш... Або що? тут степ, а в степу воля: сьпіваю, коли хочеть ся...

— Не сердясь, дядьку Касяне, я за-жартував тільки. Коли хочеш, і я з тобою засьпіваю.

— А ти по чім знаєш, що я Касян?.. може я Демян або Митрофан...

— Як не знати! тебе всі Лубни знають: в тебе мій дядько купив собі шкуру.

— А зась його, твому дядькови, ходити в мойй шкурі! нехай свою носить...

— Е, дядьку Касяне, ніби-то я сказав: твою шкуру! Звісно, купив збірняну шкуру, того звїра, що на зарінках раки їсть. От у мене з нього шапочка.

— Хороший козак, не знає, яку шапку носить!

— Не до того було в перш, дядьку, все чив ся, а шаблі в руки не брав. Послухай, дядьку Касяне, ти до дому їдеш?

— До дому в змінник.

— А Січ далеко від тебе?

— Далеченько.

— Послухай, дядьку! візьми мене з собою в змінник.

— На що ти мені?

— Погоди, дядьку Касяне! з змінника проведу мене до Січі.

— Тебе? до Січі? Та кури стануть сьміяти ся, коли я приведу в Січ дїва-

ка, шокляря. Певне хоче вибити дядьку, так ти удрав зо школи і не анаєш куди дївати ся.

— Ні — одвічав козак, потулившись повні слїз очі, — не лай ся, дядьку, доведи мене до Січі! Дам тобі два дукати; в мене більш нема; я втікаю від неминучої бїди, від смерті... Візьми мене, дядьку, а ні, то кину ся при тобі в Дніпро, — на твоїй душі грїх останеть ся.

— Погоди, погоди... Та хто ти сам?

— Ох! спасибі! тобі, дядьку!.. Я... не зрадь мене, дядьку!.. Я... Олексій попович з Пирятини.

— Хрест сьвятій з нами!.. Той сам, що втонув, кажуть?

— Той сам.

— І ти живий?

— Живий!..

— Що-ж за охота тобі блукати ся без причини?

— Слухай, дядьку, тобі признаю ся. Бачиш, я любив, дуже любив дочку полковника Івана...

— Фі, фі, фі! — просвистав Касян, — ну?

— А полковник і застав мене...

— От воно що!

— Я втік і все ховав ся по тростинах, та пробрав ся в Січ, поки тебе не зу-

здів. Поведи, дядьку...

— Скавав: поведу, так поведу. Їдь за мною... Відки-ж ти взяв таку добру одягу і коня?

— Одея моя, дядьку, а коня, грішній чоловік, укрив. Не сердясь...

— Ось би! Хто не крав де-чого на своїм віку?..

Переїздаючи Дніпро, Касян думав: чим більше живу, тим більше переконуюсь, що дурнішого від баби нема нічого на сьвітї. Як можна полковницькій дочці влюбити ся в такого дїтлака, в школяря? Був би чоловік, здорова, дебели душа, — чому-б ні, а то Бог знає що! Звісно, баба!..

— Що ти ворчиш, дядьку?

— От так, нагадав баб...

— Та й розсердив ся?

— Тай розсердив ся.

— Від чого?

— Не всім розказувати! Постарівсь, надививсь, жив довго на сьвітї, — вмрати пора!

X.

В часи Запорожя, Великий Луг (се-б то божогній острови і низькі місця Дніпрового берега) був покритий дрімучим лісом; з сього ліса козаки будували великі одномаштові веслові човни, що вміщали в собі з сотні людей і, на вдивовижну мореплавців, безпечно переливали на них Чорне Море, являлись нежданно навіть в Малій Азї, грабили, руйнували городи і безпечно вертали ся в Січ. Ті човни були вузкі, довгі, легкі на ходу, і називались чайками, zapewне по своїй бистроті і по тому, що по знадвірних краях з обох боків вони були обшиті смоленими тростниковими оберемками, що їм надавало вид птнці із зложеними крилами, і зупиняло човни тонуть, хотия би він і наповнився водою.

Сьвітій полудневий вітер бистро гнав по Чорному Морю кілька сот козацьких чайок. Навперед усіх визначувалась чайка отамана з великим хрестиком на машті. Вітер дув рівний, заокругляючи тяжкі паруси з верет, де-не-де залатаних оксамитом і турецькими шалами. Козаки, піднявши весла, спочивали, курили люльки; було парно, полуднішне сонце палило, вітер дихав скваром, буцім із розжареної печи; кошовий і скілька чоловіка курішних, розстїгнувши обшивки сорочок, куняли, прислухуючись одностайному шумови і плескови морської филі; військовоий писар лежма перелистувая якусь церковну книгу; кермач, старий козак, сидів на кермі, підносивши ноги і, не спускаючи очей з пінної струї, що бігла за кермою, сьпівав жалїбну пісню:

Де ти ходиш де ти бродиш,
Козацькая доле?
Придавила козаченька
Гіркая неволя!..
О-ох! ох, о-хо!
Гіркая неволя!..

Ані племені, ні роду, — Тяжко жить на сьвітї, Ну, хоч просто з мосту в воду! Доле моя, де ти?

Одзивалась мого доля
По той бік Лиману
„Терпи, козак, я ласкаю
Богатого пана!“
О-ох! ох, о-хо!
Богатого пана!

Як раз чайка здригнула, похилилась, парус заплескав по воді, підняв ся, стряхнувся, наче живий, і обривав всю чайку.

— О-го! — сказав кошовий, вскакуючи бистро на погі, — до долу парус! спускай машті!

В мінуту вправ парус і машта тихо лягла вдовж отаманської чайки; другі зробили так само. Веслярі взяли ся за весла. На кермі старий козак сидів як перше, нерухомо, і сьпівав:

Доле моя, де ти?

— Бач, як розігралась погода, — загував кошовий, — молодецька погода, потїшна погода! А ти, старий хрено, тягнеш бабську пісню, накликаєш бїду на свою голову, чи що? Ну, хлопці, хором, та веселїш! лучше й робота їде з піснями.

Веслярї переглянулись між собою, прилягли на весла і засьпівали в лад:

Із понизя вітер віє,
Повіває;
Вітер чайочки лелїє
І качає.Гей, хлопці, живо, живо!
В Січи вино, в Січи пиво, —
Будем спочивать,
Будем спочивать.Враз у весла! чайка чайку
Обганяйте!
Про Підкову, Налтвайка
Засьпівайте!Гей, сьпівайте, хлопці, пісні,
Наче птахи піднебесні
На воли в степу,
На воли в степу!

Здавалось, що чайки пїйшли на веслах ще бистрійш: вони буцім розумїли пісню, несли ся як птнці, сьміло пшгали по филях. А вітер все сильнішав і сильнішав; дужче і дужче кохались филі, грубіше і грубіше накачувались ва-ли, стовкались, розбивались один в одного, обкидуючи мореплавців бризками і піною. Чорне Море, завше готове погуляти, розігралось не на жарт. Воно кипіло, стогнало, клекотіло; над водою підняв ся туман від дрібненьких капел; на небі не було ні хмариночки, сонце йшло по небу дивне, аловїше, без проміння, буцім червона куля. Козацьку флотилію розметало в різні сторони. Чайки одна другу втратили з виду.

На отаманській чайці веслярї вибили ся із сил, положили весла; її качало, кидало по филях мов галушку; старшини й козаки зібрались круг кошового.

— Дивна погода, кошовий батьку! — говорив один курішний, — видима кара божя! Булаб туча, буря, грїм, дощ, блискавка і инше, — воноб нічого, а то дус, Бог знає відкіля й за чим?... Видиме скарапє!

— Не придумую, чим прогнївали Бога, — одвічав кошовий, — до церкви ми ходили, пости держимо, вертаємось з лидарського діла: багато стєребіли бісурманських голов, щоб християнам було жити на сьвітї ширше. Крим довго нас не забудє!

— Так, а за чим же воно дус так страшно і чого йому хочеть ся?

— Я знаю, чого йому хочеть ся, — перебив кермач, — йому хочеть ся грїшної голови; поки не кинемо в море сю голову, вітер не втихне. Памятаю, давно, ще за Степана Баторія, був на нас такий дощ; кинули в воду грїшника — як сто баб пощентало: разом утихло!

— Що-ж! одному не штука вмерти для слави і добра всемо товариству, — закричали козаки, падаючи на колїна, — слухай, кошовий батьку, нашу сповід; чїї грїхи більші, того і кидай в море!

— Погодїть, — сказав військовоий писар, Олексій Попович, — завяжіть мені, брати, очі чорною китайкою, привісьте до шиї камїнь і киньте в море. Я грїшник; нехай я один погину за все славне козацьке військо.

— Як? — заговорили кошовий і козаки, — ти сьвяте письмо читаєш, народ научаєш на добро; не вже-ж ти грїшнійший від нас?

— Я лучше себе знаю, братя-товаришці, тяжкі мї грїхи. Я утік з дому, як злодій, не простив ся з батьківською могилою, покинув безпомощну стареньку матір... Чуєте? Отсе не вітер віє, — се вона плаче на негідного сина!.. Не море клекає — гремлять її проклони на мою грїшну голову. Не буря підіймає тяжкі филі — се злих матери колахають море!.. Та чимало ще грїхів на мені!.. Берїть, брати, камїнь, і кидайте мене з ним!..

Олексій Попович надягнув білу сорочку, став на колїна, і отворивши церковну книгу, зачав молити ся. А між-тим вітер став затихати. Козаки зглянулись проміж себе і закричали:

— Читай, Олексію! читай! твої молитви спасають нас.

Незабаром вітер зовсім стих. Заходляче сонце ясно та веселе глянуло на море, хвилі уляглись, чайки, як птнці, злетїлись зі всіх сторін на знак до чайки кошового, і на ніч пристали віддыхати до невеличкого островця, недалеко від Лиману. Злічили чайки, людий — і на-вдивовижну всіх, не було ніякої згуби. Тодї з криками радости підняли козаки на руках Олексія, називаючи його спасителем, а після вечері, за чаркою горїлки, зарав аложили про нього пісню, котра й доси живе в устах українських козарів і бандуристів:

На Чорному Морі, на білому камені
Ясенький сокіл жалїбно кьвалить-
прокьвалить...

Ся дума павїть напечатана між українськими народними піснями, виданими 1834-го року Михайлом Максимовичем.

XI.

На другий день під вечер уся Січ стрічала кошового і козацьку флотилію: при радісних криках розпоявали наградне срібло і золото; бистро ходили по руках михайлики за здоровле кошового і військовоого писаря; по всіх курїнях чути було нову пісню:

На Чорному Морі, на білому камені
Ясенький сокіл жалїбно кьвалить-
прокьвалить...

І де не проходив Олексій, летїли в гору шапки, і розлягались радісні клики.

На вечерю позвав Олексія кошовий.

— На ловця і звїр біжить, — сказав він входячому Олексїєви, — про пока помовка, а він і тут! От лубенський полковник, Іван, просить нашої помочи. Кримці провідали, що половина його полку по гетьманському приказу пїйшла на лянцьку границю, та хотять напасти на Лубни. Тепер полковник і просить нас, як добрих сусїдів, помогти йому, коли що случить ся нехороше. Так напиши йому, що я рад з товариством помагати йому, нашому братови, одновірцеві, як Бог повелїв — липи коли він віддасть свою дочку за військовоого писаря військо Запорожського, Олексія Поповича. Напиши так скорїш; я підшшу, і віддай отсему посланцеві, — треба кващити ся.

Аж тепер приглядив ся Олексій Попович до полковничого гонця і радісно закричав:

— Се ти, Герпичку?

— Я, пане військовоий писарю, — одвічав гоноць, низько кланяючись.

— А ти його знаєш, Олексїю? — спитав кошовий.

— Знаю, батьку; се дотепний чоловік. Чи здоров полковник?

— Здоров, полковник здоров, і його дочка Марина, і всі здорові...

— Чи думав ти мене тут побачити?

— Ніяк не думав; усі гадали, що ви втонули, ловлячи рибу, і плакали по вас, а ви тут... великим паном. Силен Господь в Сїоні!..

(Дальше буде).

ОРЕЛ І ЖАЙВОРОНОК.

Смутний, невеселий пролітав цар-орел понад етепами: вже кілька днів не траплялось йому доброї здробичі, — цар хотїв їсти. Люта злість-досада брала його на жайворонків, що вони такі веселі і сьшувчі.

Забажалось орлови дізнатись, чому вони завжди веселі. Бистрим оком злід хмар уздрів він одного єрєнького сьшунця, що поводи кунав ся в новїтрі і дивенів, дзвенїв, дзвенїв — про волю, про щастє, про те, як гарно жити на сьвітї. Стрілоу кипув ся орел на жайворонка, але й той побачив його загода й єрєньким камінчиком упав у терновий куць степовий.

Орел теж сїв на куць. Навкруги було так весело, так вільно, але серце цареве палало гнївом, а очі сипали їскри.

— Ти не лядай ся, — нарешті звернув ся орел до жайворонка: — не затам я за тобою гнав ся, щоб лихе тобі заподїяти. Хотїлось тільки менї дізнатись, чому ви, жайворонки, завжди сьшваєте, — невже ваше жите найкрасше? Аде й нас, царїв степових, часто-густо їсть печаль-туга або люта ненависть на весь сьвіт.

— Царю! — одмовив з гуцавини жайворонок, — ми веселї завжди через те, що щасливі, а щастє наше ост в чим: ми вільні тїєю справжньою волею, що не знає зовсім ніякої залежности; ми всі рівні, — немає між нами ані більшого, ні меншого, ні старшого ні молодшого, ні багатого, ні вбоного. Ти бачиш широкий степ, блакитне небо, ясне сонце, чудш западне повітрє? Кождий з нас може сказати: се все — мов, все — наше, й ніхто не буде сперечатись, бо воно й справді так. Через те й добрі ми, й немаємо в серці злости, й нікому не робїмо зло, бо щасливі, бо маємо все, чого нам треба: маємо степ, що годув нас, маємо ніч, що спати нас вкладає, маємо сонце, що будить нас, маємо небо і западне повітрє, щоб куцатись в йому: вся та краса абудже в душі нашій чудові пісні, й ми сьшваємо неважалоц, бо серце наше чисте. Не без того: трапляють ся часом пригоди й жайворонкови, але... не од нас, а таки-ж од вашого брата хаяжака, або від таких, як ти.

Не подобалась орлови така промова, блискавично засьвітилось йому з під лоба хвїт очі й кріпкі, як залізо, гострі пазури мїдно стиснули гілляк тернолу.

Та орел гаразд бачив, що молодого не дістанеш в гуцавині, розсправив широкі могутчі крила й за хвїлну зник у високости.

Сирітський фонд

Р. Н. СОЮЗА.

Витяг із сирітської частини бл. п.:

Table listing names and amounts for the Orphan Fund, including entries like Климковський Семоні, Коптиві Мих., Головачу Теод., etc.

Table listing names and amounts for the Orphan Fund, including entries like Самульку Марк., Недбалі Мих., Паньчипину Ант., etc.

Зійшов на пси.

О морально упавшим чоловіді звиклимо говорити: зійшов на пси. Це має означати, що сей чоловік не має ніякої моральної вартості. Ту саму поговорку можна сміло приноворити і до нашого теперішнього „Шершеня“.

жовчею писаної статті, що недалекий вже час, а „зарібкова попівська імміграція“ не то що зменшити ся (хотий в міру збільшення з кожним роком імміграції робітників вона повинна би більшувати ся), але цілком на певно зовсім устане, бо ті, котрі вже покушали „хлопської неволі“, утикають назад до своєї вітчизни, певняючи, що лянця неволя степоразів легша! Ті, зненавиджені шершенівськими писакми попи, котрі стільки витерпіли в краю від всяких польських „влад“, волять вертати опять під лянцю ярмо, щоб тільки увільнити ся від своєрідної української бруталності звироднілих рідних братів, робітників-гайдамаків.

Коли не було еще в Америці попів, а бодай не тільки, скільки їх є під сю пору, а робітників була вже маса, не кляли попи „своїє шпарокої, товстої лаби на наше народне, просвітне і економічне житє“, бо якраз попи, а ніхто инший, дали те житє і його перед приходом попів в Америку зовсім не було. А „патріотів“ від „Шершеня“, „Союзу“ і „Гайдамаків“ вже тоді „трудили ся“, але... вусі!.. Та заждіть, панове, час найліпше покаже, що ви потрафите зробити у своїм новім Р. Н. Союзі; чи багато придбаєте вародного, просвітнього та економічного добра... Язакми, то ви вмієте „робити“ дуже много, але... та нехай!.. Ви побачите незабаром і пересвідчите ся, що на вас справдять ся народна пословиця: „Котра корова богато реве, тота мало молока дає“... Ану, чи з вами таке не буде?

„Шершень“ питає за Стефановичом. Макаром, Дмитровом і другими живучими попами, але забув сарака поспитати, де поділи ся: оо. Тимкевич, Вончевський, Нижанковський. Чому „Шершень“ не спитає ся, хто тих людей загнав перед часом у сиру могилу? А чейже вони були також попами і до того ширими та ревними патріотами! Чи „Шершень“ схоче може се заперечити?... Хтож загнав тих попів у землю, як не наші парохіяльні бося з радикального табору?!

А чому, з якої причини переходять наші попи, мов ті вічні тулачі-номади, з одної парохії на другу? Чи не лучає ся таке, що чесний та щирий патріот-піп зміняє парохію з konieczности кілька разів до року? Я вгадую відповідь „Шершеня“ на се питає. Він готов відповісти: Попи змінюють парохії, бо шукають наживи; глядають ліпших доходів, товстїших посад. — Ми маємо певні докази і можемо нами служити панам антиклерикалам кожної хвилі, а ті докази говорять щось зовсім противного і сам редактор „Шершеня“, коли він має хоть крихітку почуття справедливости, мусить нам се признати.

Горячі, душею і тілом віддані народній справі священики опускали і опускають не але ситуовані парохії, переходячи на нужденні, без хатв, церкви і парохіян плейзи (місцевоєста), щоб лише увільнитися від боєві (наставників) гайдамацької партії.

Сам Скрентон, місце осідку „Шершеня“ і його п. редактора, мав в протягу півтора року аж трох попів, підчас коли на угорських парохіях сидять правдиві дармоїди-малярони по 8—10 літ! Яка се, панове „неламполізи“, причина у тім перекидуваню попами? Таж межі ними були духовники, котрі дбали про церкву, науку, моральність і т. д., не лішаючи ся зовсім до справ політики. Про тих духовників ви говорили, що то за мало бути попом, — треба бути патріотом! Ну, прийшов піп патріот, та що ви з ним зробили?... Де він нині обертає ся? де дів ся той „щирий, наш чоловік“?...

„Чи „попівська кастовість“ вигнала його зі Скрентона, чи злоба скрентонських гайдамаків? Ану, панове, вдарте ся в груди!.. Може би шановний „Шершень“ був ласкав на се питає відповісти. Будемо йому за се дуже вляччі.

Не заром то кажуть люди: сама міх дре і сама квичать. Чи не таке то з вами, панове від „Шершеня“? Кричіть „добродію народа“ дальше, дріть собі горла на „попівську касту“, а те, що посієте — ви вправді не будете збирати, але за те вина вашого лихого посіву спаде колись на ваші голови, бо народа — робучої маси ви не начините своїми теоріями і окликами: „Проч з церквами! проч з попами! Ми хочемо Україна без попа і папа!“ Скорше та маса зверне ті оклики до вас і крикне грірко: Проч з бурителями, крикунами та бізнесменами! Чейже наш робітник не упав еще на голову, щоб новірів в таку пісенітницю, яку ви голосите, наче-б то наші попи були особною, ворожою українському народови кастою. Кождий, навіть найтемніший робітник, знає, що українські попи суть синами свого народа і в трох четвертих частях виїшли з під хлопської стріхи, а по укінчено своїх стулій назал між хлопів вернули, приносячи і віддаючи своему народови свої, набуті в школі відомости та горячі, патріотичними почуваннями і братською любовію огріті серця.

Чехи, будучи у Львові з нагоди красної вистави, висловили ся про українське духовенство так: „Коби ми, Чехи, мали таке патріотичне духовенство як Русини, ми нині не так би стояли!“ Так сказав чоловік науки, др. Підлішни, чеський радикал. А що говорять наші доморослі „доктори-радикали“ про своїх попів? — Читайте, що пишуть „Шершень“, „Союз“, „Гайдамаки“, а пізнаєте різницю межі ученими а недоуками!

Кінчаючи своє писанє, мушу звернути еще одню питання на адресу шановного редактора „Шершеня“. Питаю ся, чи попи, пренумеруючи „Шершеня“, заплатили 1½ долара на те, щоб він тепер кидав їм в очи такі брусогати слова, як: здирство хлопа, відчужене від свого народа, загарбне церковних та парохіяльних мастків, шпарокої, товстої лаби і т. и.? Чи на те попи агітували за „Шершенем“, аби він поважував їх людське достоїнство і ширив незгоду та боротьбу між народом і духовенством? Чи не мали ті, ненавистні вам попи якоїсь иншої, ідеальнішої цілі?...

Ми хотіли сатирично-гумористичної газетки на ворогів нашої ідеї, а ви зробили з неї орган, ворожий напій суспільности, — не кажу ворожий попам, але суспільности, бо уважаю попів за частину нашого народа і то частину чи не найліпшу на Американській Русі. Дайте нам, учені півголовки, на приклад хоть одну націю без духовенства, а тоді признаємо вам рацію; коли-ж докажете нам, що наше українське духовенство не єсть патріотичне, — ми готові схилити перед вами своє чоло.

Драгоманів, Франко, Павлик і інші — се безперечно великі патріоти, але невгріпніми патріотами були також: Шашкевич, Тавякевич, Качала, Заячківський і другі. Якаж між ними різниця? Хба така, що послідні не були людьми євїтєвськими, але попами, і в тім пошїветі уся їх провинна...

Сіи вопо? або кому виїде на здо ровля несовісна робота панів з нового Р. Н. Союзу і його „патріотично“ настроєного органу? — спитаю ся словами самого „Шершеня“. Можна сказати напевно, що наш народ не буде мати з того ніякої користі. Може бути, що вам, панове неосоюзівці, щось з того прийде, але... поживемо — побачимо!...

В кожнім разі я привнеоленій назвати такий поступок „Шершеня“ нечесним. Він же за гроші своїх передплатників зміняє своєволью без їх відома свій давїйший напрям і дає своїм пренумераторам зовсім що иншого і то якраз противного. Се можна назвати рабунком чужих кипень і віроломством. На кожний спосіб — таке поступованє неїдне імені честної, совісної людини.

НА РІЗДВО! ХРИСТОС СЯ РОДИТЬ — СЛАВІТЕ! МІМОКРАСНИЙ ДАРУНОК НА ТВО ВЕЛИКЕ СЛАВНО, СІТЬ КИЛИЧКИ. ДОБРІ ОТСІ ВНИЖЕ: Велика Біблія стар. і новий завіт 1076 стор. 100 дол. 200 дол. Та сама в звичайній оправі 100 дол. Молитвенник євїтєвський 200 стор. 1 дол. 2 дол. 3 дол. 4 дол. 5 дол. 6 дол. 7 дол. 8 дол. 9 дол. 10 дол. 11 дол. 12 дол. 13 дол. 14 дол. 15 дол. 16 дол. 17 дол. 18 дол. 19 дол. 20 дол. 21 дол. 22 дол. 23 дол. 24 дол. 25 дол. 26 дол. 27 дол. 28 дол. 29 дол. 30 дол. 31 дол. 32 дол. 33 дол. 34 дол. 35 дол. 36 дол. 37 дол. 38 дол. 39 дол. 40 дол. 41 дол. 42 дол. 43 дол. 44 дол. 45 дол. 46 дол. 47 дол. 48 дол. 49 дол. 50 дол. 51 дол. 52 дол. 53 дол. 54 дол. 55 дол. 56 дол. 57 дол. 58 дол. 59 дол. 60 дол. 61 дол. 62 дол. 63 дол. 64 дол. 65 дол. 66 дол. 67 дол. 68 дол. 69 дол. 70 дол. 71 дол. 72 дол. 73 дол. 74 дол. 75 дол. 76 дол. 77 дол. 78 дол. 79 дол. 80 дол. 81 дол. 82 дол. 83 дол. 84 дол. 85 дол. 86 дол. 87 дол. 88 дол. 89 дол. 90 дол. 91 дол. 92 дол. 93 дол. 94 дол. 95 дол. 96 дол. 97 дол. 98 дол. 99 дол. 100 дол.

Подяка. На будову гр.-кат. церкви в Пасаїку, Н. Дж. вилинули отсі дальші жертви від поодинових осіб і братств на руки церковного касієра п. Костя Петрика. І так прислали: п. Антін Співак від братства від Р. Н. Союзу 25 — \$3.00; Юліан Павчак з Брукліни від Б-ва Пр. Тройці Р. Н. Союзу від. 203. — \$5.00. Всеч. о. Йосиф Чаплинський з Перт Амбой, Н. Дж. прислав від себе \$5.00, від Б-ва сьв. Николай \$5.00 і від парохіян \$8.74 з допискою такого змісту: „Прийміть, дорогі Браття і нашу жертву, яку Вам Перт Амбой ширим серцем прислав. Жертва невелика, але щира. Дай Боже, щоб Ваша церква була приблизієм для всіх Русинів в Пасаїку і околиця, щоб зготять чесно жити, віру свою захищувати, народности своєї не встидити ся і душу спасти. Тримайте ся, Браття, а заслуга Ваша велика перед Богом, а честь у людей!“ Ми зі своєї сторони дякуємо дорогим, нашим добродіям за їх ширі жертви і за слова заохоти до витриваня у добрім. Гроші нам нині дуже потрібні, бо ми бідні, але єго разів дорожші нам Ваші слова заохоти, котрі додають нам духа і бодрости у нерівній боротьбі. Коби так всі зробили і сказали, ми би скоро побідили.

F198 Кость Петрик, о. О. Присей. Перт Амбой, Н. Дж. Заряд Брукліни приматичного подяки до ласкавої відомости, що два 100 с. м. в неділю о год. 7-ій вечер урочає в галі церковній Вечер Сьвято-Николаївський. Сам оголошенєм запрашає ся всяк Пов. Родимців, замешкалив на паєзах, належачих до парохії Perth Amboy, аби в сей день прибував до галі враз з діточками, — а також аби не забули принести для них подарунки, які сьв. Николай при кінці предствлення вручить, кому належать. Вокально-драматичне Тов. „Нью-Йоркський Воля“ ухвало на річнім мітингу 7. грудня с. р. приймає нових членів без вступного в міс.: грудні 1910, січні, лютий і марти 1911. Товариство приймає всіх євїтєволюбивих мужичин і женщин з добрим головом і характером. Пробу відбувають ся кожної пати 8—10 вечер під ч. 46 York City. Хто хоче ходити на пробу кот ний, а би приїмти нашого Товариства, предс.: О. Микола Уорчак, 11th Str., City.

"SVOBODA" (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
184 Hudson Street, New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor

184 Hudson St., New York, N. Y.

K. KIRCZOW, manager

184 Hudson St., New York, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter Decem-
ber 21, 1906, at the Post Office at
New York, N. Y. under the Act of
March 3, 1879.**"С В О Б О Д А"**Господськ для руського народа в Амери-
ці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців ... \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба завжди з гори.

Гроші треба посылати в режістровани-
м листі, або через експресовий або
почтовий моні ордер. Моні ордер, то є
грошовий переказ, котрий дістанете від
послани або агента на експресовім офі-
сі, пішли на нашу адресу, бо без того
ми не годні грошій дістати.

Адреса:

"SVOBODA"184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Донеси просить ся писати лишень
на одній стороні картки. Донеси, непри-
годні до друку, нищать ся, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх звороту
і не було залучено марок на зворот.**ВЕЛИКЕ****НАРОДНЕ ВІЩЕ**

в Ююарну.

В справі приїзду до Злучених Дер-
жав п. **Ірини Січинської**, рідної
сестри нашого героя **МИРОСЛАВА**,
відбудеть ся дня 18-го грудня с. р.
то є в неділю **Велике Всенародне**
Віще у селі Вашингтон ч. 255 (Wa-
shington Hall) біля церкви при Court
Str., Newark, N. J.**Український Народе!** Твій улю-
блений герой, местний Твоєй кривд,
терпіння і ран, коротає свій молодець-
кий вік в станиславській тюрмі. Той,
що убив Твого лютого ворога-заміра,
не бачить денного світла. Помимо
страшних мук, Він не перестав ду-
мати про Твоє гірке, незавидне поло-
ження і хотів Його тіло заузмрив в ті-
сних тюремних мурах, — Його вели-
кий дух витас між Тобою. Він устами
свої рідної сестри, що прибула до
Тебе, Народе, аж сюди за море, кличе:
Чи живеш, мій любий Народе? Чи
співчуваєш враз зі мною над
нашою сльозливою долею? Чи поборо-
мо ми коли лютого, стоголового ворога-
заміра нашої рідної країни?... Так
піднімає ся до Тебе, великий украї-
нський Народе, Твій герой і витас
Тебе на велику і важку раду.Коліж, робучий Народе, візчу-
ваш дісно так як Він, Мирослав,
кривд своїх братів і сестер там в стар-
ім краю, а тут, у Твоєй новій віт-
чині, визиск і тиранію невинних
капіталістів, — яви ся численно на
се всенародне віще і скажи своє рі-
шуче слово! Нехай ані одного серця,
що горить любовію до свого понево-
леного народа і до свого улюбленого
героя, не забракне на сім народнім
зборі! Приходіть всі, а довідаєте ся
близьких подробиць про життя Миро-
славського, та про Його
важкіх місці
свого рідного народа... будуть промовляти
...ські бесідники.
...но о годині

...МІТЕТ.

З цілого світа.

Пару днів тому в столиці Арген-
тини закінчив ся сей конгрес, в я-
кому брали участь представителі усіх
американських републик. Закінчив ся
сей конгрес цілковитим дипломатич-
ним побитом Злучених Держав, се-
го „вовка в овечій шкурі“, яким дійсно
вони являють ся супроти дрібних
републик на полудню. Злуч. Держави
зі зростом величезного свого промислу,
зі зростом своєї державної сили, що
раз то більше тратьє свою колишню
авреолу оборони всіх поневоленних,
а стають з кожним днем подібніші
до всіх європейських мілітарних дер-
жав, та може навіть і перевищать
їх своєю заборною політикою. Послед-
ні події, а іменно прилученє Порто
Ріка та Куби, забранє Филиппи а
особливо теперішній спір з Нікара-
гвою вказали полуд.-амер. републи-
кам, що найбільшим ворогом їх само-
стійного розвитку се ніхто інший,
як тільки Злучені Держави. І вони
порішили за всяку ціну боронити ся
проти гегемонії Злуч. Держав так, що
на конгресі делегат Венесуелі поста-
вив був навіть проєкт, щоб всі ту-
тешні републики злучили ся в один
заціпно-відпорний союз проти Злуч.
Держав. В сім самім дусі ведено цілі
обради. І не дивниці. Злуч. Держави
свої заборчі плани проти своїх по-
лудневих посестер так эле маскують,
виступають з такою імпергансцією
проти них в імя права пастука, що
приміром на 15 тез, які уряд в Ва-
шингтоні последніми днями предло-
жив тутешньому конгресови до ухва-
лення, всего тільки 3 тикають ся по-
прави красних порядків а решта 12
мають на цілі виключно тільки егої-
стичні інтереси Злуч. Держав в пол-
републиках, на зовсім чужій землі.
І на тлі сього стремління Злуч. Дер-
жав до забраня в свої руки цілковитої
переваги над полуднем Америки в не-
довзі наступлять тут події, які безпе-
ечно і для Європи будуть перворяд-
ного значіння.

— Не менше захмарений небосклін
над нашим найближчим сусідом, ре-
публикою Мексик. На дни 1-го с. м.
відбула ся там інвагурація Порфїрія
Діяза на уряд президента. Діяза дій-
сно можна назвати вічним президен-
том, позаяк він панує в повнім то-
го слова значіню неограничено над Мек-
сиком від 1876-го року. З залізною
енергією, що не угне ся перед най-
страшнішим насильством, з неустра-
шимю волею він вичистив край
з гною корупції і продажности. До
сімдесяти років минушого столітя
безвинно увага цілого світа була
звернена на Мексик, який аж по са-
місенські уха тонув у довгах а з своїх
зобовязань вивязував ся надзвичайно
радикально, заявляючи іменно віри-
телям, що не буде платити, бо не
має звідки. Відносини в краю та по-
вага держави були так упали, що
свого часу Наполсон III. відважив ся
був навіть на авантурничий плян
накинати красиці цісаря (Максимилі-
ана), якого народ в коротці знова роз-
стріляв. І Порфїрію Діяз в тім поло-
жив цілі свого життя, захопивши
смілим замахом власть диктатора
в свої руки, щоб знищити розпано-
шуву ся в краю анархію, знищити
корупцію, упорядкувати фінанси та
ввести Мексик олія в ряд цивілізо-
ваних держав. І він доконав свого
залізною кулями і потоками крові, по-
заяк надто добре знав своїх співго-
рожан.

І на дни 1-го с. м. він опять обьяв
уряд президента, опять відбула ся
його інвагурація, одна велика комедія,
як взагалі усі вибори в Мексик
уважають ся лиш комедією. Однак се-
го разу стало ся трохи інакше: осьму
інвагурацію Діяза на президента су-
провожили криваві повстання. Народ
почав протестувати, почав допомагати
ся своїх прав, гноблений і давле-
ний 34-літнім панованєм залізного
диктатора. І керма держави в руках
80-літнього старця починає дрожати,
починає вихолопувати ся, та давна
анархія підносить опять голову
в краю.

— Горячка мілітарна на яку хо-
чуть всі європейські держави та
якій підлягла вже і Злуч. Держави,
починає поволі обхлюпувати і Ка-
наду. Для 2-го с. м. в Отаві, в кана-

дійським парламенті ухвалено великою
більшстю голосів вибудувати власну
воєнну флоту. На разі флота буде
складати ся з чотирох кружляків та
шістьох контрторпедовців. Усі ці ко-
раблі мають бути побудовані в кана-
дійських варстатах, а позаяк таких
варстатів до тепер нема зовсім в Ка-
наді, тому уряд почав пертракувати
з англійськими фірмами в справі по-
будованя ними варстатів. Проектава-
ні воєнні кораблі мають бути викін-
чені за 6 літ і коштувати-муть 10 мі-
ліонів доларів. Крім сего в новим
роком має бути відчинена академія
військова для офіцерів.

Нема що казати: Канада починає
„цивілізувати ся“ — в європейським
значіню сего слова.

ДОПИСИ

З Алден Стейшен, На.

Небезпечна забава

До чого доводить недорічні амери-
канські звичаї.

Від довшого часу не мали ми в на-
шій парафії нічого такого цікавого,
з чим можна би було поділитися
з нашою пан. публікою. Богу дяку-
вати, між нами панують з давних
часів спокій і згода та християнська
любов. За Божою помічю і завдяки
чесним, трудящим громадянам доро-
бились ми свого власного масточку.
Масмо свою церкву, школу, сьвящен-
ника, дім парохіальний і цвинтар. Ма-
смо тут два відділи Союзу і Соедине-
нія і молодечий відділ Союзу, числячий
понад 60 членів. Правда, бракує нам
еще читальні, але її тяжко заложити, бо
наці плейз дуже порозкидувані; на-
віть церква і школа находять ся
віддільно від нашої місцевости, в лісі.
Наша церква тепер гарно пристроєна,
а виглядає з далека наче який красний
монастир. Довгім не масмо ніяких, а
ще навіть можемо похвалити ся гар-
ною готівкою. Хоть сидимо в закутні,
ми нині можемо зрівнати ся з першою
ліпшою парафією, хочби і в самім
серці Америки. Ми собі тепер цілком
своїми панамі.

Було би нам дуже добре жити, бо
громада примірна і запопадлива, але...
ну, деж нема того нещасного „але“?..

Якось перед двома тижнями на-
вістив нас Бог великим смутком.
Утрапилисьмо члена нашої громади,
бл. п. брата Івана Рудавського. Дня
24. м. м. на Thanksgiving Day, або —
як декотрі кажуть — Chicken Day,
коли бреха не робила, викликали пок.
Рудавського його товариші з дому,
щоб десь там коло сальону (корчми)
стріляти... кури. А що се було коло
сальону, то не без того, щоб там
були всі натше... Мали з собою кілька
рушниць (пушок) і разом з англійсь-
кими „джентельменами“ зачали стрі-
ляти. Почали спершу пробувати, чия
рушниця ліпше бе і... спробували.
Нерозуміючий ся на стрільбі, або
може цілком паний Американець-
Англік, накладаючи в пушку набій
(патрон, — випалив нашому братови
Іванови в ногу так сильно, що ногу
цілком обірвало. Нещасного Рудавсь-
кого відвели сейчас до шпиталю, в
Нантвик, а що сей шпиталь можна
би порівнати з ятьою, а його докторів
з різниками, — то нещик Іван не
вийшов вже звідти живий. О год. 8-ій
вечером забрала ся лікарі до операції,
а до 8-ої рано сарака Рудавський
минув ся. Скінчив своє життя в вели-
ких муках; не мав бідачиско навіть
до кого слова промовити, хоч мав тут
численну родину, котру за свої тяжко
запрацьовані гроші до Америки по-
стигав і нею по батьківські опікував
ся. Дуже по християнськи поступила
собі родина покійника, нема що ка-
зати...

Тіло нещика забрала до дому і
тут через два вечери т. є. в п'ятницю
і суботу правив ся парастас і читала
ся псалтиря. В неділю по полудні
відбув ся величавий похорон при
участі двох сьвященників, місцевих
братств і великого числа народу свого
і чужого. На надгробній проповіді,
виголошеній о. Мисляком, нарід зали-
вав ся горячими сльозами, бо прощав
ся на віки з чесною і трудою
людиною, з добрим, примірним гро-
мадянином.

Покійний Рудавський походив з
Волтупова Сяницького пов. в Галичині.
Прожив всего 37 літ і оставив по
собі бідну вдову і маленького чотиро-
літнього хлопчика. Як чесна і порядна
людина, належав через довший час до
Союзу і до Соединенія, а бувши ми-
нувшого року церковним касієром,
трудив ся щиро для цілої громади і
придбав немало мастку для Матери-
Церкви. Бувши майнером, ратував своїх
старих родичів і рідню, а поза тим
заощадив і собі неезгірше майно.

Чиж в виду того треба дивувати
ся, що такого примірного чоловіка
оплакувала уся наша парафія? Чиж
не мали ми причини жалувати, що
так марно зійшов пок. Рудавський зі
світа? Та що впало — пропало! Най
Бог потішить і благословить бідну
вдовицю з маленьким сиротятком, а
пок. брату Іванови нехай сотворить
вічну пам'ять!

Братя Русини! Чи нещасте, яке
лучило ся пок. Рудавському, не нав-
чать вас нічого? Чи не бачите, як
марно пропадає людське життя при
пустях американських забавах? Або
се перший такий случай, або може
последний?.. А кілько то мие ся
наших людей, а кілько стане досмерт-
ними каліками в один такий Fourth
of July (4. липня — сьвято незави-
сिमости Злуч. Держав), або в такий
Chicken Day і в інші американські
сьвята?! Коли то вже раз покінємо
наслідувати глухих Американців з їх
смертельними забавами? Коли то вже
раз навчимо ся ми шагувати вільні
від тяжкої щоденної роботи хвилі?
Коли то ми, замість летіти до сальону
та до пустої забави, посидимо собі
коло своєї жінки і коло своїх діточок
у своїй власній, тепло огрітій хаті?
Коли то ми замість килішка або
шклянки, возьмемо до рук позиточну
книжку або газету? Коли то ми,
замість грати в пулі (білярд), підемо
до своєї матери-читальні? (Де нема
читальні, там її треба заложити!) Таж
наша читальня дасть нам більше
духового корму, ніж та, де стоїть
широкий, зелений стіл з кульками!..
З нашої читальні не виходила б ми
на чотирох ногах так, як виходимо
з тої, де на великій шибі написано
великими буквами: BAR!..

Ой час би то вже час прийти до
розуму! Час запанувати над своєю
паскудною, мерзеною натурою! Час
би вже нам не ходити тими блудними
дорогами, куди ходять американські
шумовини, а йти туди, куди нас веде
правдиво культурна інтелігенція Аме-
рики! Тоді ми не будемо за що будь
і через що будь класти своє життя
в жертву сирій землі! Опам'ятаймось,
братя-родимці, бо гріх у Бога, а
нещасте і лиха пам'ять у просьвічених
людей!

Один з громади.

З Нортгемптон, Па.

Як існує парохія нортгемптон-
ська вже довгі літа, так з малими
вїтками часу, мож сьміло сказати,
спала вона на поли просьвітнім. За
цїлий час свого життя-буття мала вона
щось 2 віча просьвітні, а о представ-
леню, о хорі, не було й мови.

І коли чоловік запитає себе са-
мого, що за причина сему була, то
насуваєсь гадка: або нарід скрайно
темний, або не було кому зайнятись
тим, або заряд парохії був якийсь
самодержавний та ворожий усякій на-
родній просьвіті.

Що до першого, чи нарід скрайно
темний, то після мого спостереження —
сказав би противно. Ту нарід про-
сьвічений більше може, як деінде.
Ту мож легко знайти багато людей
старших і молодших, котрі вже в ста-
рім краю виступали по сценах, спів-
вали в хорах, декламували, а є і ор-
ганізатори, котрі, говорячи по вічах
в старому краю, отворили очи неоди-
ному закріпощеному братови.

Більше правдоподібна друга при-
чина, що не було кому тим як слід
зайнятись, бо до віча, представлення,
хору, треба добре потрудитись, нераз
і ві естратою свого здоровля. Але
правдоподібно найважійшою причи-
ною було то, що заряд парохії був
дуже заскорузлий. Во якже може па-
рохія цвісти на поли просьвітнім,
коли в заряд тож входили такі ку-
ратори, як кум Гав-ріло, котрий раз

з великою варозумілістю на свою
мудрість, заявив гордо сьвященякови
„З вас злий сьвященник, бо що невіді
читаєте все инше євангеліє“...

То щож говорити о просьвіті на-
родній, коли церковний куратор та-
ких річий не знає, які відомі добре
навіть неграмотному Ніколасви. А
коли, не дай Боже, трафилась би йо-
му під руку „куцохвоста хронетика“
то хрестить ся більше разів, як по-
ред самим чортом.

Але з хвилею, коли такі „боса“
перестали народови наказувати, на-
томість зачали лише слухати, що нарід
наказує, тож і доля просьвіти з тем-
ної хмари зміняєсь на красний про-
мінє світла, котрий з кожним днем
стає яснійшим...

І таж дня 24. паделіста с. р. від-
булось в Нортгемптон перший раз
представленє „Сатана в бочці“, даль-
ше слїдувала деклямація „До Осно-
вяненка“ і хоральні сьпіві. Потім
слїдував бал на дохід місцевої цер-
кви. При тім треба згадати, що галю
на представленє і бал відступив п.
Стефан Цап даром, чим багато збіль-
шив дохід церкви. Хоть вступ був
по 50 центів, то велика галя була
битком набита, а се доказує, що нарід
жадний просьвіти, бо як зачувати
більша половина людей прайшла
задля представлення і сьпіву.

Аматори гивязали ся зі своїх роль
дуже добре. Ролою Феськи знаменито
відограла дівчина, Марія Мляшко
з Алентави. Кождий її рух і сьпів
були так вдатні, що коли би ми Ру-
сини в Америці мали таких аматорок
більше, то певно не повстидалибсьмо
ся з виставою перед чужими народами.
Василя мірочника відограв Ні-
кола Кавімірик, Хому — Петро Будзан,
Медового — Ілько Нагорний. Як на
перший виступ, грали ті молодці ду-
же добре, що заохотило нарід і до
дальших виступів. І як до того пер-
шого представлення годі було знайти
всіх аматорів, так тепер без числа
зголошуєсь до нового представлення.

Вірш „До Основяненка“ віддекля-
мував Антошко Шмігельський. Коли
деклямував, мож було сейчас пізнати,
що се вже старий, а добрий декляма-
тор, бо справді гарно і вразуміло від-
дав сю трудну деклямацію. Хор, ко-
трий доперва існує три місяці, ви-
язав ся також добре, що мож було
пізнати по гримках оплесках людей
на галі.

Коліж так іде до доброго, то по-
рестаньмо ділитись на ліпших і гір-
ших. В кого щиро-руське серце, пра-
цюймо всі разом, бо нам не треба
крикунів, але щирих робітників на
ливі просьвітній. Не ділим ся на Га-
личан і Угорчан, бо ми діти одної
великої Неньки, ми обопільні неволь-
ники, що коротасмо свій вік на чу-
жній, втікаючи перед кайданями во-
рожих нам народів, Поляків і Мада-
рів. В старім краю кричимо: „Зам-
кнули нам школи перед хлопською
дитиною, а руки скували перед са-
мобороною, годі жить на світлі бідно-
му сиротині!“

Але тут повна свобода, „фрі кон-
трі“, кайданів нема! Тут поважи,
руській народе, що ти варта! Чи
справді ти жадний просьвіти, чи мо-
же той твій крик за просьвітою в ста-
рому краю, то лиш пустий гомін,
котрий несе вітер у безкрає поле.
А коли, місто взятись до праці про-
сьвітної, будемо сваритись, то ско-
ристає з того наш лютий, косматий
ворог — Москаль. Він воаьмо нас
в свої пазури, а тоді будем каятись —
але вже запізно.

Для того, братя Нортгемптонці
і з околиці, користе вступили одням
пальцем вапної ноги до просьвіти,
вступайтеж і цілою ногою! Горайте
ся до читальні „Просьвіта“, ви-
почкайте книжки, аби та читальня не
була мертвою, але живою. Каять об
землю темнотою! Беріть примір з ви-
щих просьвічених плейзів, вольмім си
до праці, щоби з часом ми самі стали
приміром для других.

Громадянин.

Русьні парохії позірі!

Різдвяні сьвята надходять; поста-
райтесь завчасу о ковертки з написом:
„Різдвяний дар Юсу“ з гарним об'явом:
\$2.00 за 500 штук.

Ruthenian Books Importers

710 S. CARSON ST.

В читальні.

Дальші три засідання читальняного відділу відбули ся за порядком в присутності пароха і учителя. Святчений понав кождому виділовому обсяг його діланя і його права та обовязки. Учитель підняв ся осувавши читальняний хор і аматорський театральний кружок. Ухвалено закупити до читальняної бібліотеки кілька сот популярних книжочок різнородного змісту до вишочувана членам і кількадесят творів наукових для них, що схотять підготовляти ся до великих рефератів та відчитів. Учитель зажадав кілька долярів на сиропажале пот для хору і на театральні твори для аматорського кружка.

— А мені мусите купити порядну палицю! — сказав читальняний голова.

— Палицю?.. На що вам палиці? — питає здивований священик.

— Як то на що?.. А з чим буду ходити по руських домах зганяти людей до читальні?..

— Та се вже послідна евентуальність... Але я думаю, що люди будуть ходити до читальні і без такої „рпичучої“ прынуки... Се буде залежати від того, о скільки ми зуміємо заинтересувати читальників своєю роботою.

— Знаєте, отче, чим ми їх найбільше заинтересуємо? — відозвав ся Петро Ворона.

— Чим же то таким? — скажіть!

— Принесім тут кождого вечера пару галонів віски і кілька бочілок пива, а наша велика сая не помістять у собі всіх охотників...

— Чудова гадка! — сміяв ся Кульчик. — Мало заходу а величезний успіх... Що там книжки!.. Шклянка ґрунт!..

— Прощу о голос! — перебив бесіду голова секретар Скоробогатий.

— Говори татів сину! — згодив ся Кульчик, кивнувши головою в сторону Скоробогатого.

— Я поставив би внесене, щоб наша читальня не бачила ніколи алкогольничих напиків!

— Чуєте, панове, що сей парубік пропонує?.. Він хоче скасувати звичай наших батьків!.. Я, голова читальні, стою на старім... Нехай буде, як було!.. Провивали намі „славні“ предки свою рідну землю, прошиймо і ми усю своє майно і усю нашу честь!.. Чи не знаєте слів нашого „національного гимну“: „Як заведем, брата, коло столу... бо там в нас не дадуть горівки... пиймо, брата, пиймо аж до два“!.. А друга наша пісня як каже? — не знаєте?..

„Без тебе, мила сивуха, не хочу жить, ах ні, ні!“ Або та я пісня, що пани співвають: „Гейже до чарки, мій брате!“ — Я не позволю змінити стародавніх руських звичаїв! Протестую!.. Немалосердно глузував з руської бувальщина старий Кульчик. Клив собі з веселих наших пісень і брав на глум весь „танцюристий рай“ святої Руси... Його слова падали тяжким оловом в серця невеличкої громадкі прислухних слухачів, з котрих кождий свідів у лавці мов прикований, слухавши очи до долу.

Хвалица прикрої мовчанки.

— Ой, се прокляте піянство — заговорив по паві Дмитро Нитлич — кілько то лиха нанесло воно нашому народові! На чім би ми нині стояли, якби не ті проклятуці напої!

— Та се правда, що піянство загубило народ, — говорив Юрко Скрутний — але як нашого брата відовчав від того поганого налогу, коли він з'явив ся з тим від колески.

— Якжеж можна увияти собі руське весіле, або хрестини, або похорон, або яку небудь пшчу оказію без горівки і пива? — мовив Володимир Червий.

— Я вам скажу, панове; — забрав голос учитель — вининути всякі тринки з якого небудь руського товариства — се поки що неможливе. Наш чоловік мусить завжди випити що небудь за честь здоров'я... Як не може випити „за здоров'я“ то не „на погубель“ ворогам... Я думаю, що в нашій читальні треба було уладити від часу до часу якусь гостину. Гостина без пияткы — скучна річ; скучна вона особливо для тих, котрі без брєвкытукіла не вміють забавляти ся.

— Так ви стоїте на тим, що без віски і пива не обійдеться ся? — питає здивований Кульчик.

— Я зовсім не маю на думці віски і пива!

— А щож маємо пити?..

— Ми можемо заложити собі чайню.

— Чайню?.. а се що тако? — дивувався Максим Цьвіркун.

— Чайня, то таке місце, де люди сходять ся у вільнім часі і пють чай або — як деякі кажуть — ґербату.

— А що ви на те, духовний отче? — звернув ся Кульчик до свого душпастиря.

— Мої дорогі! — відповів священик — Я сиджу ось тут майже без руху і прислухую ся з зачудованем вашій інтересній бесіді. Не можу вийти з дива, звідки ви набрали ся тої якоїсь рішучости і таких здорових поглядів. Що до напиків взагалі, то ви мене знаєте. Я не вживаю ніяких алкогольничих тринків і вони мені особисто дуже осоружні. Що ви всі стали такими завзятими ворогами трійливих, убійчих папоїв, то я сьому вельми дивую ся і уважаю се за якусь особлившу ласку Вожу, котра на вас зійшла і вас вразумила. Про наліг піянства і про його страшні наслідки у нашого народу говорив я не раз на проповіді, але мов слово... ну, ви самі знаєте... я не можу похвалити ся великими успіхами... Нарід вальяєт ся по корчмах, як і давніше вальяєт ся і пропивав своє майно, як і давніше пропивав. Бог мені свідком, що я жалує наших бідних людей і молю ся о їх навернене. На пропозицію пана учителя я пишу ся обома руками. В старім краю я бачив такі чайні по селах і бував у них частим гостем при всяких нагодах. Наші селяни дуже собі хвалили горячий чай, що чоловіка розігріє, але не запоморчить. І у нас можна чайню завести і нарід до неї притягнути, та тільки треба комусь за се діло взяти ся.

— А відчого намі дівчата? — говорив учитель. — Ми обговоримо з ними сю справу, накупимо потрібної посуду, наваримо горячої води — і вже гости на готова!

— Так, так! Ми вже тим займемо ся! — потакував радісно Скоробогатий.

— А якже будемо пити сей чай?.. За дурно, чи як? — поспитав Павло Толочко.

— Чому за дурно? — відповів учитель. — За кождо шклянку чаю будемо брати по центі або по два, тай всі видатки звернуть ся, а може й ще заробимо!..

— Так, то гей! — мовив занепокоєний о своєю касу обережний Толочко.

Проект учителя зівстав одногласно прийнятий і порішено підняти сю справу зараз на перших читальняних сходинах.

— Якж инші справи маємо ще до полагажжєя? — звідував ся у своїх товаришів читальняний голова.

— До мого діловодства потреба трьох книжок, — мовив секретар однакнижка на протоколи, одна на приходи і розходи, а одна на списуване инвентаря

— Тай мені треба одної книжки! — доповняв ся касієр.

— А мені справте шафу на книжки! — говорив бібліотекер.

— А мені стіл і крісла! — дамагав ся господар читальні.

— Ой, куме Толочко, — жартував Кульчик — ваша каса в великим небезпеченстві!..

— Не бійте ся, пане старший! — запевняв весело касієр — люди гроші мають... Як буде треба, — до чужих не підем просити!

На таких і подібних розмовах зійшли всі три засідання читальняного відділу. На посліднім засіданню уложено програму на неділю. Священик обіцяв запросити в церкві всіх читальників на п'яту годину знолудня, крім тогочільнявєя сказати пару слів з чогоди перших читальняних сходив. Члени відділу були надзвичайно вдоволені і подякували сердечню своему парохові і учителеви за пораду та поміч у перших початках їхньої праці для загального добра.

КАЛЕНДАР.

Грудень.

к.ст.	Дні	Руські святя
15	Четвер	Авакума преп.
16	Пятн.	Софронія
17	Субота	+ Варвари
18	Неділя	Сави преп.
19	Понед.	Николая Чудотв.
20	Втор.	Амвросія еписк.
21	Середа	Патапія

НОВИНКИ.

** Дня 11-го с. м. містечко Гобокен, Н. Дж. було свідком страшною трагедією. Е. Кенія, що пару тижнів не бачив своїх родичів, приїхав до них в відвідини. На самім вступі вдарив його нелад і страшне змиго в хаті. Вийшовши напорогив його мати заявила, що батько лежить хорий в ліжку, та лікар зажавав з ним бачити ся. Син отже скочив до поблизького складу вугля і казав сейчас принести кіш вугля в хату, щоб затопити. Вертаючи, побачив, що двері зачинені. Почав стукати, просити — дарма. Тоді вівзав поліцію, яка наконей виважила двері. Мати з страшною фурею кинула ся на прибувних і доперва з найбільшим трудом удало ся їм її покопати. З другої кімнати добував ся певиносимий соух. Тут найдено труп 66 літнього батька у ліжку. Його жер виголодний собака, вигризши уже ціле лице, а три инші собаки втікли під ліжку. Крім сего в кімнаті, де перебувала збожеволіла мати, найдено знова кілька виголодних котів. Після оцінки знатоків, небіщик вмер перед якими 7 до 8 днями, а мати рівнож тоді мусіла збожеволіти.

** Бразилія опять мала криваву революцію. Іменно 11-го с. м. батальон морської піхоти, стаціонований на малім острові при вїзді до порту в Ріо де Жанейро збунтував ся. Восни кораблі і надбережні батерії розпочали сейчас острілювати островіть і до вечора положили трупом 200 людей і збунтованої залози, а решта піддали ся. Позаяк гармати з островіть рівнож не мовчали, тому в столиці вибухла величезна палика. Революція вибухнула в наслідок невдоволення жовнірів зі своїх офіцерів.

** Таке хіба ще не було — яке стало ся перед пару днями в Брукліні. Живе там іменно 77 літній панок, Джекобсон з численною родиною. І одному з членів сеї родини пришло до голови скликати „спеціальний мітинг“ усіх найбільших членів родини і завязати із них товариство. А що тут звичайно гадки і діла настувають безпосередню по собі, тому сейчас вибрано формально увесь потрібний для товариства уряд а для більшої сили і поваги товариство зачартеровано під назвою „Діти А. і Л. Джекобзонів“. Товариству членів зовсім не хибув, позаяк самих лише дітти і внучки вписало ся „на першім мітингу“ 65. Цілею товариства є розселення своїх членів через уладжуване балів, забав і т. п.

** Зелізняк з Лондону до Бомбаю через Львів. З зелізнячків кругів і Відня надходить важна відомість, що проєтована нова зелізняк з Лондону до Бомбаю піде через Вроцлав, Шакову, Краків, Львів, Підволочиска до Баку, а звідтам до Бомбаю. Первінний план був вести ту величезну лінію через Варшаву. Коли би чутка о проведено сеї лінії через Галичину показала ся правдивою, то через Галичину переходила би одна з найголовніших ліній світової комунікації, що безперечно вплинуло би додатно на економічний розвиток краю. Львів і Краків зросли би значно.

** Холера в Бразилії. На англійським кораблі „Арагуаї“ який вилнув до пристани в Ріо, уаєрло в дорозі з Європи 22 пасажирів на холеру.

В місті настав череполох. Корабель сеї підано карантанні а подорожні, яким не дозволено висісти, позостають в смертельнім страху перед страшним роком. Ряд бразилійський з причини тої, що капітан „Арагуаї“ осмілився віхати до порту з хорими на холеру і тим чином привіз до Бразилії холеру, заборонив на будуче вступу до портів бразилійським тим англійським кораблям, котрі зівставили під командою теперішнього капітана корабля „Арагуаї“, або на покладі котрого буде лікар тогоч корабля. Корабель „Манасе“, який іде з Парижа до Ріо а на яким показав ся холера, зівстав затриманий на острові „Іля Гранде“ і підданий карантанні.

** Орієнтальна заборона. Одина з малих промислів у Франції досе дуже печально про домір зирати і тому її мер в порозуміню з радого видав таку заборону: „З огляду, що молодіжк напої громади має звичай віддавати ся в неділі і святя після вечерні танцям, які протягають ся деколи пізно в ніч, так що куря, гуси та инші домашні звірята не можуть спати, що дуже впливає на розвій господарств, тому забороняємо танці і музику в годинах, в яких домашні звірята повинні уживати спочинку“. — Молодіжк є так обуре-

на сям зарядженем, що задумє виправити мерови котячу музику і то пізною ночю, коли не лише домові звірята але й мер повинен заживати спочинку.

** Університетські події з дня 1-го липня с. р. будуть предметом судової розправи в другій половині січня. Розправа буде тревати два місяці. Акт обжаловани доручено вже всім обжалованим. За кілька днів всі режими пропалі акту обжаловани будуть доручені висшому судови алегійному. Тимчасом веде ся слідство проти репти руських академіків, інтернованих дня 1. липня на львівським університеті.

** Як звісно, Злучені Держави складають ся з кількадесят поодиноких ставіть, з яких кождий має своєї особні права. Ся різнородність прав не раз була причиною всяких непорозумінь а колишню послужила кореспондентови тутешнього „Тайме-а“ до написана цікавих спостережєнь. Ось наймаркантніші з них: „В цілій Норт Каролайні оголошено поприбрані на мурах і домах подають до відомо, що є злочинем пити в публічнім місці. В Савт Каролайні, коли хто хоче яким напоєм покрити свою душу, мусить піти до „Дісенсері“ де дістане за гроші жадалий напикот в шільно закоркований фляшці. Однак випити її може доперва у своїй хаті. В Мінеаполісе вільно під карою арешту переходити в пощерек улічї лиш хіба тільки на перехрестях. В Вісконзін в пульманівських желізничих вагонах не вільно подавати шклянок до води — правдоподобно з обави перед бакціліями. В Індіані загрозив поліцєм сему кореспондентови арештованем, коли він сейчас не кине закурену папіроску. В Вермонт с се грубим переступленем закона, як хтось другому „зафундує“. В Нью Гемпшір силою обовязуючого права не вільно по 9-ій годині вечером виходити на прохід... Дійсно: Америка се „величавий і славний край“, як се впевають бесідники на форт оф Джулай та і відповідно до того має „найславніший“ права.

** Китай (Хіні), найбільша держава на земській кулі, що числить до 400 мільонів мешканців, починає вводити в себє ріжні реформи, а в кінці минулого місяця китайський цар під натиском ріжних партій відкрив парламент.

** Святкованє пам'яті Т. Шевченка. Імператорська Академія наук в Петербурзі порішила уладити в лютім прилюдне святкованє п'ятдесятилітних роковин смерті Т. Шевченка.

** Дивна історія. В околиці капітолю, в Вашингтоні оповідають собі люди дивну історію, яка обігла навіть усі тушетні дневники. Перед 6-ма тижнями нікий Вілфред Баррон обрав цитринку, при чім глибоко затяв ся в великий палець. У рану дістало ся кілька зерняток цитрини. Рана ся однак скоро загоїла ся, але в пару тижнів по сім — виросла з пальця цитрина. Він пішов з тим до лікаря і сей викроїв скрізьчене зеренце. За пару днів однак повторила ся опять та сама історія а за дальших пару днів знова по раз третій. Баррон посадив перше зернятко в вазонку і воно росте у гарне деревце; він показує всякому неввірному Томі се деревце та рану у своїм пальці.

** Експлозія кози. Дотепер в Америці експлодували всякі газы в копальнях, час від часу динаміт, часами навіть і бомби, а тепер починають вже експлодувати кози. І то не якісь желізи, деревляні або зроблені з якогось иншого матеріялу кози, але такі живісніть кози, з ратцями, рогами і шерстю. А неімовірно се чудо стало ся перед пару днями в Клівленді. Огайо. В кіській стайні компанії Діксан Брос. захорів кін і ветеринар записав якусь мікстуру, якою змішано цілого коня. По сій операції відложено дубка на бік. Пілі сій операції приглядала ся цікаво коза і в хвили, коли люди вишпили зі стайні, вхопила губку і з'їла. Видно однак, що мікстури не дуже її добре зробили на жолудок бо по сім почувла вона страпну справу, стала при верді з водою і почала пити. Не знати, які хемічні сполуки настуїлися тепер в жолудку кози, досить однак, що в кілька хвилин ціла околиця зівстала заалармована грізним гуком, так, що навіть в поблизьких домах повилітали шибби. Здивавані люди кинули ся до стайні і побачили, що не було тут ніякої бомби, але що се експлодувала живісніть коза, з якої не лишив ся ні кусничок. Коза вибухнувши завалила також задню стіну стайні. Двіні дива починають тепер діятися на світі.

** В Шікаго. Ілл. живе вислужений воєк. Арнольд Раймер, який досягнув тепер 78-го року життя. І власне тепер його сиве волосє повиннало параз а на його місце починає рости буїне, чорне волосє, так, що старець виглядає наче 40 літній мущина. Лікарі вчать в силі витовкувати сего дивного феномену.

** Похорони Л. Толстого. Великий російський письменник, перед смертю висловив бажанє, щоб його похоронити тихо, без гомону, в р... у сеї селі, в Ясній Полянї, в ліску на кургані, де будучи хлопцем любив бавити ся. Се бажанє славного покійника сповнено. Поховано Толстого без поїв і двонів, без ніяких церковних церемоній. Православний синод зажавав відправляти богослужєня по душі Толстого, бо він був виклятий а православної церкви. Про похорони Толстого пишуть російські газети отсе: „В понеділок пополуудні окреми поїзд зложеної в 5 вагонів, виїхав з тілом Толстого до Ясної Полянї. Вівторок о год. 8 рано поїзд прибув на стацию „Засек“ і селяни віднесли домовину до Ясної Полянї. Зібрані ся величезні товпи народа. Жалібний похід отвирали селяни, що несли ленти з написями, за ними йшли хори, співвають жалібні пісні, за хором ішли чотири гаравани з надісланими вінками. В Ясній Полянї виставлено тіло Толстого в коматі, де находить ся велика бібліотека і портрет брата. Опісля величезні товпи населєня дефілювали перед домовиною. Дефілада тревала до 3. год. по полудни а потім взяли домовину на рамена і понесли на місце погребаня. Несли по черзі сини, селяни і студенти. Величезні товпи откружили дім в Ясній Полянї. Коли випресоно тіло, всі уклали а хори відспівали „вічний пам'яті“. Опісля крізь сад, жалібний похід рузив на курган в ліску Афоніи, откружуваний дев'ятьма дубами; на переді йшла депутація, потім хори і вінки, а за доможною вдвоичи з дітми та свояками. Коли похід спинив ся коло кургану, товпи уклали. Відспівано жалібні пісні і домовину спущено до гробу. Богато людий плакало. На могилі зложено багато вінків. Весіє невилочувано віжких, лише з товпи роздає ся оклик: „Великий Лев помер, нехай живе его дух. Коби его заповіди любови здійсненія ся!“ О 5. год. жалібне торжєство скінчило ся. — Дім, в котрім Толстой помер, на зарядженє желізничої управи опорожнено і мають его переміняти в музей. Поміщено на нїм написи: „Дня 20. падолєтя 1910 р. помер тут Лев Николаевич Толстой“. — Як доповість російські часописи, Толстой змінив і доновин на якийсь час перед смертю своє завічанє і всі свої твори записав на власність російському народові. Значїтїпну квоту записав секції „духоборній“, серед котрих задумував провести останки свого життя.

В Шікаго 12 літня дівчинка, якої імя держить поліція в тайні, зівстала матерю 8 і шів фуна вакучої дитини. Ше два чи три дні перед сїм мати і дитина бавили ся з дітьми зляскама. Зона їм слугувала в одній замочаній домі. Мати на, на якого спадас вина се се барваретє та його жінка втікли і не знати де находять ся.

** Дня 2-го с. м. пана оголосив декрет, який заборонє усім духовним сивавуцям який небуть публічний уряд адміністраційний. Духовні, що займають подібні посади, мають їх зречи ся до чотирьох місяців від дня оголошеня декрету. Що власиво розуміти треба під адміністр. публічними урядами, на райї не знати та треба заждати, аж насис повний текет декрету.

** Як звісно, в Шікаго вже більше як місяць тягне ся страйк 40.000 кравців. Від часу до часу про перебіг страйку дістають ся до часописей дуже скучні вїсті, з яких послідні тут передаємо. Іменно читаємо, що від часу розпочатя страйку, отже за один місяць, нама довснота і доводгозуба птиця, бузько, заступила 500 разів до хат страйкарів, обдаровуючи їх 500 здоровими дітьми. Комітет страйковий денно розділює 7.500 порцій молока для дітти, 9.500 бохонів хліба та 3.500 фунтів муки. В наслідок величезної різнородности національностей страйкуючих, иньші роздавані страви суть вельми ріжнородні. І так Італійцям дають томатї, макаронї, спарґетті, коли злива Славяне волять кружє, горох і кашуби.

** Дня 12-го с. м. рівнож зиниш пожар положену на розі 14 вулиці і 3-її евлї „Таммані Гол“, головну квартиру ньюйорської демократичної партії того самого імени. Шкоду обчислюють на 25 тисяч; славні портрети пощередних демокр. президентів на щастє вратовано.

F199 На рент.
Дуже красній дїм на рівиню (бучерню) або крамницю (стор) до винавму по назькій ціні. Се одностола бучерня на нашім ілейзі. Хто а Русьніє або Поляків уміє провадити бучерню, нехай зголосить ся на адресу: Max Yasin, Box 45, West Pawlet, Vt.

Хто не уміє говорити по англійськи
а хотів би мати доброго помічника до науки нехай мучить собі

Русько-Англійський ТЛУМАЧ

Сторка 256. Такара верова. Шлях до шкоти. Гроші окладити преді а вивчалити, даром нехай отже по чотирьох місяцях.

Завантажити
424, 34 2/2 1/2, 62 Савана ст., Jersey City, N. J.

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА“

Покровитель і почетний член Р. Н. С.: Іх Пресвя. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1910—1912:

Духовний управитель: о. Мих. Балог, R. 9, Box 8, Butler, Pa.

Председатель: Дмитро Канігула, McAdoo, Pa.

Місто-председателька: Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-председатель: Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий: Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий: Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр: Алексій Шаршюк, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія: о. В. Балог, Whiting, Ind. Евген Гвоздик, Scranton, Pa. Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні: Іван Глова, Shamokin, Pa. А. Стефанович, Ambridge, Pa. Й. Ялечко, Ramey, Pa. С. Матренко, Oliphant, Pa. В. Левчик, Elizabeth, N. J. А. Добош, Lansford, Pa.

Організатор: Ілько Моравець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор: Осип Стеткевич, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Управитель друкарні: Констанція Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“ знаходиться під часлом 123 Sussex Str., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — приймає членів до 45 літ життя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить: В разі смерті члена класи „А“ (ціле помергнє) \$1,000.00.

В разі смерті члена класи „Б“ (половину помергнє) \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена класи „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг, або рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Семі отень родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вислатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не прислали декларацій без вповнення свідомства лікарського, яке находить ся на другій сторині декларації, позаяк такі не будуть прийняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрку або який инший доказ свого віку.

Рівнеж при вповненню декларації просимо на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке помертне член хоче належати, перечеркнемом слово ціле або половину помертне (ого), кільки має він і його жена літ, імя жени або якого члена родини, після того, кому член записав помертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кільки.

Член, котрий не вмів писати, має зробити на декларації пером знак хреста, а який писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів ірочною вивозувати і присилати через декларації і розметом.

Від Головного Уряду Р. Народного Союзу в Америці.

Ч. 1553 КВІТ \$400.00 на чотиреста доларів, котрі п. Аксентій Телен отримав як посмертну запомогу по жені Ксені з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Монкерс, Н. П. 18. надоліста 1910. Аксентій Телен.

Сьвідки: о. Д. Добротвор, В. Печерський. Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 12. Алекс. Трембач преде., В. Печерський секр.

Ч. 1587 КВІТ \$400.00 на чотиреста доларів, котрі п. Захар Філь отримав як посмертну запомогу по жені Анні з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Скрентон, Па. нов. 25-го 1910 р. Захар Філь. Сьвідки: Гаврило Дзьобко, М. М. Югас. Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 229. М. М. Югас преде., Г. Дзьобко секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Форд Сіті, Па. Тов. Зап. Січ, від Р. Н. С. 187, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18. грудня б. р. відбудеть ся річний мітінг, на котрий мають явити ся всі члени під карою 50 ц., а урядник 1 дол. Взяває ся довгуючих членів вирівнати всі свої належності. — Ник. Теплий секр.

Дерри, Па. Братство сьв. Івана Хрестителя, від Р. Н. С. 227, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18. грудня б. р. о год. 2-ій по полудні відбудеть ся річний мітінг, на котрім мають явити ся всі члени під карою 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — В. Баран, преде., А. Королевят, кас.; М. Кухарчик, секр.

Смок Рон, Па. Братство сьв. Георгія, від Р. Н. С. 135, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 18. грудня б. р. о год. 1-шій по полудні відбудеть ся річний мітінг, на котрім буде справозданє касове і вибір нового Уряду на рік 1911. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. Котрі члени довгують за 2 місяці, а на сей мітінг не прийдуть і своїх належностей не вирівнають, — зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союзу. — Н. Джемлик, преде., Ант. Клим, секр.

Бівердейл, Па. Братство сьв. Михайла, від Р. Н. С. 126, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18. грудня б. р. о год. 1-шій зполудня відбудеть ся в церковній салі річний мітінг, на котрім буде вибрати ся новий Уряд на рік 1911. Кождий довгуючий член має вирівнати свої належності, а хто на сей мітінг не прийде — заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — Мих. Сливка, секр.

Гейзелтон, Па. Братство сьв. Арх. Михайла, від Р. Н. С. 85, повідомляє всіх своїх місцевих і околичних членів, що дня 18. грудня с. р. о год. 2-гій зполудня відбудеть ся в салі читальні „Просвіти“ річний мітінг, на котрім буде вибрати ся новий Уряд на рік 1911. Кождий член мусить на сїм мітінгу безуспішно явити ся, бо хто не прийде, заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — М. Мардиняк, преде., А. Романчак, секр.

Травгер, Па. Братство сьв. Петра і Павла, від Р. Н. С. 32, повідомляє всіх своїх членів, що на річний мітінгу вибрано слідующих нових урядників: Петро Єленовський, преде.; Іван Фурич, кас.; Іван Фалат, секр., Box 43, Травгер, Па.

Рочестер, Н. Й. Братство сьв. Йосафата, від Р. Н. С. 217, подає до відомости, що на річний мітінгу дня 20. м. м. вибрано отсей новий Уряд на рік 1911: Іван Пастушин, преде.; Григ. Тихий, його заст.; Микола Кучній, кас.; Іван Голловка його заст.; Василь Луцишин, секр., Мик. Кисіль, його заст. Контрольна комісія: Мих. Рудий, Сильв. Гриняк, Ст. Свиріда. Трестієм мастку Братства: Гр. Тихий, Мик. Пилилв, Теод. Муха. Надзиратель хорих: Вас. Наконечний і Микита Васильшин. Організатор: Сильв. Гриняк. — Мітінги відбудуть ся кождої третої неділі до першїм в парохіальній салі при Ремінгтон стр. Кождий член обовязаний являти ся на місячні мітінги під карою 50 ц., а урядник 1 дол. — Іван Пастушин, преде.; Ник. Кучній, кас.; В. Луцишин, секр.

Гудзон, Н. Й. Бр. сьв. Йосафата, від Р. Н. С. 273, повідомляє, що річний мітінг відбуде ся в неділю, дни 18. грудня с. р. о год. 3-ій по пол. в Ст. Марія Академі галі, кор. Ален і 3-та стр., на котрім відбуде ся вибір Уряду на рік 1911. як також роздасть ся братські відзнаки. Кождий член має явитись під карою кари 1 дол., а урядник 2 дол. Виправдані будуть ті члени, котрі мусять в сей

день іти до роботи. — Гр. Яремко, пред., Тома Пиндуе, секр.

Тейлор, Па. Братство сьв. Кирила і Методія, від. 260 повідомляє всіх своїх місцевих членів, що річний мітінг відбуде ся дня 18. грудня с. р. точно о годині 3-тій по полудні в гавзі п. Якуба Тремка. На тім мітінгу зложить ся справозданє касове з року 1910 а потому наступить вибір нового уряду. Кождий член, що неявить ся на сей мітінг заплатить 50 цт., а урядник 1 дол. кари. Член, котрий не заплатить старого дову, буде виключений з Братства і з Р. Н. С. — Кость Кравчук, преде., Мих. Гринів, секр.

Нортгемптон, Па. Бр. Усп. Пр. Богородиці від. 33, повідомляє, що річний мітінг відбуде ся в церковній галі дня 25-го с. м. точно о 1-ій год. по полудні. Справозданє касове і вибір нового уряду. Неявивший ся член підлягає карі після статута. Позамісцевих членів звиває ся, аби сейчас подали свої адреси секретарови. — Мих. Петрик Бакс 48, Нортгемптон, Па.

Порт Бунлей, Па. Бр. сьв. Івана Хр. від. 223 повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбуде ся дня 18-го с. м. в церковній галі зараз по Службі Божій. Справозданє касове і вибір нового уряду. Член неявивший ся без важкої причини заплатить 50 цт., а урядник 1 дол. кари. Член залягаючий з довгом зістане виключений з братства і Р. Н. Союзу. — М. Бабей секр.

Бравнсвіл, Па. Бр. сьв. П. і П. від. 6 повідомляє, що річний мітінг відбуде ся дня 25. с. м. о 1-ій год. по пол. Справозданя касові і вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 1 дол. а урядник 2 дол. кари. Неявивший ся членів довгів, зістане виключений з братства і Р. Н. Союзу. — Н. Петришко секр.

Миниспорт, Па. Тов. „Запорожська Січ“ від. 132 подає до відома, що річний мітінг відбуде ся дня 25-го с. м. Справозданя і вибір нового уряду. Неявивший ся член підлягає карі 50 цт., а урядник 1 дол. Нових членів буде приймати ся до тов. без вступного. — Д. Хоціньський секр.

Скрентон, Па. Братство сьв. Василя, від. Р. Н. С. 229, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18. грудня с. р. о 1-шій год. по полудні відбуде ся в салі церкви сьв. Володимира річний мітінг, на котрім буде звіт контрольної комісії і вибір нового Уряду на рік 1911. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. Хто не вирівнає свого дову, не буде мати права голосованя і зістане виключений з Братства і з Р. Н. Союзу. Нових членів будемо приймати без вступного до Братства, а після статута до Р. Н. Союзу. — Користайте, родимці, з доброї нагоди і вступайте численно до нашого Братства і до Р. Н. Союзу! — Г. Дзьобко, секр.

Трой, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. Р. Н. С. 271, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18. грудня с. р. відбуде ся в церковній салі річний мітінг, на котрім буде складати ся касовий звіт і вибрати ся новий Уряд. Будуть полагодувати ся ще інші важні справи, тому кождий повинен на сей мітінг явити ся під карою 50 ц., а урядник 1 дол. кари. Хто вирівнає свої належності, зістане прийнятий назад до Товариства і до Р. Н. Союзу. — Григорій Михаліцький, секр.

Детроїт, Міч. Братство сьв. О. Николая, від. Р. Н. С. 175, подає до відомости всім своїм членам, що 17. грудня с. р. відбуде ся річний мітінг, на котрім буде справозданє старого уряду за цілий рік, і вибір нового уряду на рік 1911. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. Всі довгуючі члени мають вирівнати свої залежності як також і кари; в противнім разі будуть виключені з Братства і з Р. Н. Союзу. — За Уряд Братства: Василь Кміціньський.

Вест Пулман, Чінаго, Ілл. Братство сьв. Арх. Михайла, від. Р. Н. С. 243, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18-го грудня с. р. відбуде ся в галі Кіановського річний мітінг, на котрім зложить ся річне справозданє касове і буде вибрати ся новий Уряд на рік 1911. Неявивший ся член заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залежності, бо в противнім разі зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союзу. — Адам Стайцер, преде.; Василь Мішкевич, кас.; Вас. Костів, секр.

Сеймур, Конн. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. Р. Н. С. 18, подає до відомости всім своїм місцевим і позамісцевим членам, ро дня 18. грудня с. р. т. є. в неділю о год. 3-ї по полудні відбуде ся річний мітінг, на котрім буде вибрати ся новий Уряд на рік 1911. Кождий член має вирівнати свої залежності, бо інакше стратить право голосу і не буде міг бути вибраний до уряду. Хто не явить ся на тім мітінгу, заплатить 50 ц., а урядник

1 дол. кари. — Йосиф Глюз, преде.; Т. Ковіко, кас.; Александер Смії, секр.

Ст. Луїс, Мо. Братство сьв. Арх. Михайла, від. Р. Н. С. 14, повідомляє всіх своїх членів, що дня 18. грудня с. р. о 1-шій год. по полудні відбуде ся в церковній салі річний мітінг, на котрім буде вибрати ся новий Уряд на рік 1911. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари — Алекс. Валеский, преде.; Мих. Ридзик кас.; Григ. Кошча, секр.

Барнесборо, Па. Братство сьв. Петра і Павла, від. Р. Н. С. 166, подає до відомости, що дня 18. грудня с. р. о 2-гій год. по полудні відбуде ся в словенській галі мітінг, на котрім буде вибрати ся нових урядників. Кождий член має вирівнати всі свої довги, а хто на мітінг не прийде, буде караній. — Соф. Пиц, ср.

Нью Александрія, Па. Братство сьв. Петра і Павла, від. 82 Р. Н. Союзу подає до відомости, що річний мітінг відбуде ся дня 18-го грудня 1910, в галі церковній. Мітінг значе ся о год. 1-ій по пол. 1) Справозданє Урядників з року 1910. 2) Вибір нових Урядників на рік 1911. Мусять явити ся усі члени місцеві, а з позамісцевих тоті, котрих тикет коштує не більше як \$1.25. Репта членів, котрі находять ся в Вест Верджинії, Алегені, Вашингтоні і Іліноїс мають прислати свої належності найдальше до дня 15-го грудня; члени не вповнівши повнших розпоряджень будуть виключені з Братства і Р. Н. С. Кождий член, який робить за скеба денебут беззглядно зістане суспендований. Позамісцеві члени гроші нехай посилають на руки касієра: Alex Krol Box 176 New Alexandria, Pa. — Уряд Братства.

Буфало, Н. Й. Братство сьв. о. Николая від. 127 Р. Н. С. подає до відомости всім своїм членам, що дня 18. грудня о год. 1.30 по полудні відбуде ся річний мітінг на котрім буде справозданє касове і вибір нового уряду. Член неявивший ся заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — Іван Бурптінський, секр.

ЗМІНА АДРЕС.

Повідомляю всіх, кого се обходить, що моя теперішня адреса є така: 46-51 Rev. V. Dovhovuch 62 West School str., Woonsocoket, R. I.

Моя адреса тепер така: 48-50 Rev. Elias Kuziw 635 North River st. Wilkes-Barre, Pa.

Інтересованим подаю до відома, що моя теперішня адреса є така: Rev. P. Poniatyszyn, 244 Hunterdon Str., Newark, N. J. (40-50)

Всім інтересованим подаю до відомости, що моя теперішня адреса така: А. Wala, c/o So. P. Ry., 1 Broadway, New York City.

Пошукування.

Пошукую свого мужа, Михайла Лашук, родом з Гановець, пов. Рогатин, Галичина. Робив передше в Пенсильвенії, а тепер десь в стейті Нью Йорк. Я приїхала з краю 6-го грудня с. р. і не знаю, де за ним шукати. Хто би про нього знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Настя Лашук, c/o Wasył Greszczuk, 898 Mt. Vernon Ave., Scranton, Pa.

Пошукую Тимка Лесняка. Має перебувати десь в Лорейн, Огайо. Пошукує його відділ 132 Р. Н. Союзу в братській справі. — D. Chocinski, Box 82, Mc Keesport, Pa.

Пошуку свого брата Миколу. Походить з села Луг-Лясичі, пов. Стрий, Галич. Перше робив в Honey Brook, Pa., а тепер в Філадельфії. За поданє його точної адреси заплачу 5 дол. Паміть до: Mike Kubara, 39 Front Str., Verona, Pa.

Пошукую приятельки життя. По близькі інформалції писати: „К. О.“ 1802 Emerson Ave., Chicago, Ill.

Дяк з добрим теноровим голосом, уміючий провадити хор, вести школу і улаждувати предетавленія, пошукує посада. Дмитро Добромиль, West Newton, Pa., Box. 620. (40-51)

РУСЬКА, Дипломована акушерка іррива, не маючи американського ліценсу закл. колегія медического навка, охотно звелікувалася жовничкою в домі і дітям. Простит. Ва. Родичів в подібній швакку удати ся на адресу: МАРІЯ ФАЦШЕВОНА, 72 1st Ave. 2nd floor, New York City. (40-33)

Д о п и с ь.

З Дербя, Конн. По відбувшім ся народнім вічу в Нью Гавен, Конн. дня 20. надоліста с. р. зібрав ся комітет сього віча на особій зборі, щоб набрати духа, сили і охоти до дальшої спільної праці. По короткій нараді виголосив п. Алексій Горбаль з Дербя, Конн. гарну деклямацію про Довбуша. Подібну деклямацію мав також п. Антін Маланчук, один з бесідників відбушого ся віча. Всі присутні, зарптіи горячим рідним словом до любови своєї вітчизни, відспівали грімко „Не пора“, а на останку за старанєм низше піднесавого зложили свої датки на державний Український Фонд Шкільний в Галичині слідуочи Доброді: Алексій Горбаль \$1.00; Семен Натуркач, Антін Маланчук і Йосиф Онулак по 50 цт.; Василь Слободзян, Андрій Сковронський, Василь Левчук, Іван Струганець, Микола Шалаган, Микола Салітра, Лев Плащанський, Михайло Мельник, Іван Гуменюк, Лев Яніцький, Віцентій Фігурняк і Михайло Струганець по 25 цт. Разом \$5.50. Сю квоту відослали до старого краю на руки Др-а Костя Левяцького, Ринюк, ч. 10. у Львові. Всім жертводавцям велике спасибіг.

Семен Натуркач.

СЬМІШНЕ.

Рішенє. Двох поважних горожан Нью Йорку стрігивши ся, почали суперечку, що виходить дешевше: чи що місяця „муфувати“ і не платити ренту, чи лишпати ся довший час в якійсь мешканю і рент платити. Позаяк не могли ніяк згодити ся, порішили предложити справу до розсудженя першому подибаному прохожому. Власне надійшов вулицю череватий, замишений панок. Сейчас приступили до нього: „Даруйте добродію. Ми тут споримо власне над сям, що виходить дешевше, чи порядочно платити рент, чи „муфувати“ що місяця. Як ви задлююсте ся на сю справу?.. „Даруйте — відказав панок — але я не сьм зовсім компетентний се питанє ріпати, позаяк в такій справі не маю найменшого досвїду. Вачите, до сеї пори я стало все „муфувати“.

Перстень без початку і кінця.

Моя любов до вас, казав він, цілком подібна до сего перстеня: не має кінця. А моя до вас, — сказала вона, є рівнож подібна до сего перстеня: не має початку. Сказала, а він встав, стрінув порох з колін, оховав перстень в кишеню і пішов.

ТАЙНИ ХЕМІЇ.

Наука хемії відкрила множество великого знаменитого корія, яке не було звісне нашим предкам. І показало ся, що се коріє має лічничі свїйства і їх легко дасть ся відділити від субстанцій, шкідливих. Наука хемії також учиць в який спосіб міпати корієні складники всякого корія, щоби дійти до найкращеннейших результатів в припадках недуги органів травленя. Знамените зіставленє лічничого корія находить ся в Тріверна Американського Еліксїрі Грінго Віна. Рецету сего ліку улічшиши наш Уряд і її затвердили сотни практикуючих лікарів.

Се вино поручає ся кождий родині в хоребах органів травленя. Є воно рівнож незвичайно корисне в случаях страсти апетиту, тисненє в жолудку по їдї, кольку, обструкцію, нервозність, боли голови і ослабленє. По всіх другсторях.

JOS. TRINER, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

180 акрова фарма, 50 акрів орного поля, сад, роща ліса; будинок всі нові; коштує \$3,000; 60 акрова фарма, 25 акрів орного поля, роща ліса; будинок нові; — коштує \$1,200. Обі фарми суть в добрім положеню; близько церков, школа і шпитори; всого дві милі від міста. Писати на адресу: E. KUROWSKY 212 E. 25 Str. New York City.

ЗАПОРОЖЕЦЬ красний

на 1911 рік. Продає дешево: Books Importer, Box 21, Pittsburg, Pa.

Матвій Штудерний взяв Іцка Більбаса на годки.

Бував собі раз на божім святі звичайний, простий мужичок, навіть Рука називався Матвій. А що він був собі не абияким філософом, то його прозвали Штудерним. Бувало, як Матвій змайструє, то вже було його послухати і на що подивитися. Він багато не говорив, але як раз так, як сокирою.

У тім самім селі проживав собі кождо дуже а дуже багатий жидок. Звичайше він торгував покладками, купував повітря, полотна, кріличі ягнчачі шкірки і т. п. річи. Ходив Штудерний, обдмканий, обталананий... жінка, Рухля, то вже й нічо не жинки! Така була гідка, що й дивитися на неї було гідко. Іцко ходив день-день по селі за гешефтами, а Рухля чухнула доми і цілої копичі бахурів, також шинкувала покрийому голявою, яку міняла селським парубкам збіже, додаючи насто і готівкою.

Сподарські сина-парубки просто мали те збіже у своїх батьків і вносиви до Рухлі. Те діяло ся особливо на неділю, щоб було за що в коршмі прогуляти.

Але громада і не чула ся, як Іцко став великим паном. По кількох місяцях роках своєї „роботи“ Іцко купив двір і почав рядати ся по... мідівськи. Та хоч він мав вже і гроший і землі до волі, то таки не порекомендував хлопів викидати з їх батьківщини, скуповував, де лише міг до запопасти.

Коло него в сусідстві, на самім роздорозжі, в середині села, в найкращій місці — жив Матвій із своєю родиною. Мав лише дуже гарне обістя з городом, а більш нічо. На якте заробляв як денний зарібник. На його обістя закусив зуб Іцко, бо хотів тут всадити свого пшавра із великим. Але Матвій не хотів о тім ні говорити, ані слухати.

Аж раз випало Матвієви чогось до коршми. Давить ся, а тут є й Іцко. — Матвійки, продай мені своє обістя.

Матвієви вже було сего за багато. Щось хвилюк поштудерував, а далі каже:

— Добре, Іцку, а кілька дася?
— Матвійки, а тобі дам тільки, тільки ти само схочеш.

— Зробимо, Іцку, згоду таку: ти будеш мені платити цілий місяць ратами і зачнеш від одного грейцара...
— Ай вай! бодай ти здоров були, Матвійки! — крикнув втішений жидок.

— Нині якраз першого мая — ти дав мені і грейцар, завтра два, позавтрі штири, четвертого мая вісім грейцарів, п'ятого мая 16 грейцарів... так все подвійно аж до кінця місяця. Добре?

— Добре! — крикнув незвичайно радуваний Іцко. Вхопив Матвія швидко за руку, прибав торг і покликав до себе сам кількох свідків, яким оба Матвієви повторили докладно цілу згоду. На завдаток дав йому і грейцар легенький, як перце, почувався до двора похвалити ся перед Рухлею, що преці раз зробив з Матвієм Штудерним добрий гешефт.

А тимчасом свідки присіли Матвія давай його бештати:

— Та що ти зробив чоловіче? Ци ти водурів, ци що? Та так дати ся жидови підкупити! та жінку й дітя розаротити?...
Але Матвій нічо не відповідав, лише злобно підсміхувався.

На другий день приніс Іцко Матвієви другу рату: 2 крайцарі. Матвій зовнав, подякував, тай нічо. Третого мая — несе Іцко третю рату: 4 крайцарі. Матвій знов бере і дякує; четвертого дає Іцко Матвієви вже 8

крайцарів; 5. мая 16 кр.; 6-го — 32кр.; 7-го — 64 кр.; 8-го мая — вже Матвій дістав ринський і 28 кр. — бо завше мав давати жидок подвійно. 9-го мая приніс Іцко 2 зр. 56 кр.; 10-го — вже п'ятку і 12 кр.; 11-го мая — десятку і 24 кр.; 12-го — 20 ринських і 48 кр.; 13-го — вже 40 зр. і 96 кр...

Іцко вже троха застановив ся, щось його тьохнуло. Але нема ради, 14-го мая мусить дати знов рату, а тога рата вже виносила 81 ринський і 92 крайцарі. Несе Іцко і п'ятнацятку рату; 163 зр. 84 крайцарі. Матвій фурт бере гроші, ховає і дякує красенькико жидкови за точність. Але жидок шораз гірше гризе ся, бо рати все подвоюють ся. Ба, та нема ради, така була згода. Несе і шіснацятку рату: 327 банок, шість шусток і вісім нових. Сімнадцятого дня заніс вже 6 соток, 55 ринських і 36 крайцарів!

— Ай вай! — кричати Рухля — що ти робиш, Іцк? А порахуйно, кільки ти вже заплатив до нині тому гоївови.

Сідає Іцко і рахує...
— У, га! у, га! Шлехт Сурине! Я йому дав вже тисячу триста десять банок і 71 крайцарів.

Не спав Іцко цілу ніч, але вставши рано, таки мусів занести рату. 18-го мая дав Матвієви тисячу триста десять банок і 72 кр.; 19 рата виносила 2 тисячі 6 сот 21 ринських і 44 кр.; 20 рата — 5 тисяч 242 зр. і 88 кр.; а двайцять першого мая Іцко вже зачав витрясати усі кишені, щоби вистарчило на рату, яка виносила 10 тисяч 4-ста 85 зр. і 76 кр. Заплатив.

— Гевалт! Іцине! Що ти робиш? Ти збанкрутуєш! — кричала перестрашена Рухля. Сідає Іцко до стола і знов рахує...

— Гевалт! гевалт! Я вже заплатив гоївови 20 тисяч 971 ринський і 51 крайцарів! А завтрішна рата, то є двайцять друга, виносить тільки о один крайцар більше!

Приходить Іцко до Матвія 22 мая, платить 20 тисяч 971 банок і 52 кр.
— Матвійки! Ві сі Бога! На тобі іще тогу рату і погодім ся! Я тобі дало вже тільки, що за ті гроші купив би таких хат як твоя — десять!

— А що то мене обходить — відповів супокійно Матвій — ти мене пів року конопачи, аби я тобі продав свою хату. Сам ти мене заціпав, сам згодив ся... люди посвідчать і прицегнуть. Я мав таку згоду і кінець!

Бачить Іцко, що нема жарту — платить дальше. 23-го мая заплатив 41 тисяч 943 ринських і 4 кр.; 24-го — 83 тисячі 888 ринських і 8 кр.; 25-го — 167 тисяч, 772 ринських і 16 кр.

— Матвійки! Гевалт! Матвійки! Я банкрутую! Я позичило вже в банку, в однім, в другім! Ві сі Бога, Матвійки, що ти робиш? Змилуй ся надімною!

— А що мене обходить! Я мав таку згоду і кінець!

Нема ради, треба платити, бо така була згода. Продав Іцко збіже, продав ліс, коні і геть, що лиш було, а платять дальше. Двайцять шеста рата виносила 335 тисяч, 544 ринських і 32 крайцарів; 27 рата — 671 тисячів, 88 зр. і 64 кр. Іцко продав один фільварок, другий, а платять. Двайцять осьмого мая назбирав ще на рату, яка виносила вже 1 мільон, 342 тисячі, 177 ринських і 28 крайцарів. Продав Іцко і великий двір — не було ради, бо адвокати і суд і всі люди йому говорили, що нічо не випроцесує, бо така була згода і кінець. Свідки живуть, посвідчать, що Іцко так згодив ся. Приходить Іцко до Матвія:

— Матвійки, Матвієчки, Матвійчуне моє любе! Даруй ми вже решту, а вже і двір продав і камінсломом продав і всі ліси продав...
— А що мене то обходить! Я нічо

не знаю! Я мав таку згоду і кінець! Ше маш мені дати тих три рати, тай відіпни ся від мене, щезна!

Заплатив Іцко 29 рату: 2 мільони, 684 тисяч, 354 ринських і 56 крайцарів, заплатив і 30 рату, а то: 5 мільонів, 367 тисяч, 709 ринських і 12 крайцарів.

— Матвійчунунички! Я вже продало копальню воску в Бориславі! Матвійчунуєсочки солоденький! Я вже таки направила банкрот!

Ще одну рату, тай йди собі до кротного! — відповів Матвій.

— Даруй жите!
— А що мене то обходить! Я мав таку згоду і кінець!

Продав Іцко і копальні нафти в Бориславі і заплатив Матвієви остатню рату 31-го мая: десять мільонів і 737 тисяч ринських, а решту, яка Матвієви належала ся, а то: 418 ринських і 24 крайцарів — то вже Рухля видерла від Іцка і сховала десь під бебехи.

— Лиши Матвійки, хоч тільки, аби було а чим поїхати до Аргентини, бо тут вже нема що робити з гоями.

— Ані, — відповів поважно Матвій — ти жидуюв, маш ще масток!
— Яке масток? — питає цілком вже отупілим і божевільним голосом Іцко.

— А мою хату. Таж ти її купив, за неї заплатив, як Бог приказує — вона твоя.

— А жини тобі бебехи вилів! а жини на тебе чорний рік зайшов! А жини ти ніс зломало! — кляли усі на купу. А Матвій стиснув гроші і пішов.

— А куда так, куме Матвію? — питають люди. — Можбис хоч добрий могорик заплатив свідкам?

Нема ніякого могорика, йду до нашого пан-отця, хочу порадити ся, може би ті гроші пішли на яку добродійну ціль. І пішов.

А Іцко відпродав Матвієву хату за шіснацять соток і поїхав святами. Зачувати, що в Аргентині, де є жидівська колонія, ходить за плугом і дуже щасливий. Працює чесно на кавалок хліба і має цілком чисту совість.

О. Ш-о.

Ще з нашої „поступової“ і „менше-поступової“ преси.

У нас тепер, славить Бога, гаразд, бо якже йому не бути, коли така велика сила „поступових“ ангелів-хранителів розпостерла свої широкі крила над сфанатизованими „фольками“!

Лихі, чи може злобні люди кажуть, що наш патріотизм писаний вилами на воді, але а сьому перечу. У нас намножило ся стільки різних „Союзів“, що не можна навіть думати про недостачу патріотизму та доброї волі у тих, що волять хлопа за ніс, мов той циган медведя по ярмарку. Машмо старий русько-народний Союз і новий русько-народний Союз. Крім тих двох Союзів машмо ще презбітеріянсько-русько-народний „Союз“. Перші два Союзи — то запомогів організації, а останній — звичайна собі гаветка за гроші презбітеріянських „культуртрегерів“.

Органом нового русько-народного Союзу є гумористичний „Шершень“, а презбітеріянський „Союз“ є також органом, але самого тільки редактора сеї рептилки. „Шершень“ кусає найбільше наших попів і то за їх власні гроші... Спритна собі псявоха!... Крім попів, що мають товсті широкі лаби (так каже сам „Шершень“, а не я грішний), закускає ся „поступова“ комаха своє ідежало в тіло головних урядників отаг-ного русько-народного Союзу. Лихо поінформовані людиска кажуть, що

„Шершень“ завидує головним урядникам від старого русько-народного Союзу їх солено платних „джабів“, але я тому не вірю, бо мої небіжчик дідуньо (царство їм небесне!) казали мені, що всякі комахи живлять ся тільки відпадками, а гроший не їдять. Може вони мали на думці які інші комахи, — а того не знаю, — досить що так казали.

Від часу, як „Шершень“ наів ся до сита українського меду, став раптово бавити ся в „поступову“ політику і такий зробив ся лютий, що аж страх! Та я йому не дивую ся. Мід хоч який солдєнький, та все таки звудить ся...

Презбітеріянський „Союз“ відпустив „Шершенюви“ всі свої давні урази („Шершень“ упивав ся колісь його кровю) і став його найвірнішим товаришом. Се тільки так про людське око, а не на правду, бо „Союз“ не подарує ніколи „Шершенюви“ сеї найтяжчої обиди, що він (Шершень) вивазував на заступника всіх попо-вішателів і видер йому („Союзюви“) найсмачнійший кусок... свиняни.

Та якби там воно не було зі „щирою“ дружбою „Союза“ а „Шершенювом“, але „Союз“ взяв ся кріпко до всіх „лямпозивів“ та „свєчкогаєсів“ і будув „презбітеріянську Україну“ корчемною лайкою та недорічним хлополапством. Осє недавно зганьбив публично „вуйну“ „Свободу“ („Свобода“ не почувать ся до ніякого посольства з презбітеріянським „Союзом“! — Ред.) і її редактора; наклав зловж і впоперек всім попам та дякам; гаркнув здорово в сторону нашого Р. Н. Союзу; назвав всіх членів нашої організації глумля „баранами“ і виліяв цілий цєбрик брудних помий на голови наших головних урядників. Сей пан „Союз“ такий собі, нівроку, гордий та гонорний, що хто з Русинів не здіме перед ним капелюха і низенько не вклонить ся, сього він називає просто скінченим дураком — і баста! Ну, щож ти на те порадиш... Сказано: нова віра — нова культура! Аякже!...

Мадярсько-католицький „Вістник“ живить своїх читателів і почитателів, так як і завше, пісною сіркою, а напуває смердячим мадярським квасом. З сього органу „греческо-кафтолических руських братств“ маш Американська Русь таку користь, як з торичного снігу, то й шкода сею „казетою“ довше займатися ся.

„Американська Русь“ орган „русского православного общества“ дрекоти з пареславян „Свєт-ом“ і з православними батюшками, а рівночасно дає свої наставленія станіславському єпископови, „гонителеви“ Хомишину за те, що той руський „фараон“ „отказав вь принятии“ якогось там „русского кандидату вь священник на четвертый годь духовной семинарии.“ В сїм „тыждневнику“ найдете також оригіальну статю: „Слово кь хлопамь роботникамь. Як поступати, щоби я хлопо-роботника навть „папи“ уважали за челоуька“ Се „слово“ написав сам редактор „Американской Русь“ госп. Наумь Недоля. Він зивав всіх американських хлопів (а де тут „хлопи“ взили ся, коли в Америці кожидий пан?.. — Ред.) „розпространяти“ „Русское Православное Общество“ і „поддержувати нашу часопись „Американскую Русь“. Хто того не зробить, сього „папа“ не буде уважати за „челоуька“...

Дістало ся від г. Наума Недоля і редактори „Свободи“ з нагоди його замітки що-до перекладу Шевченкового „Кобзаря“ на російську мову. Госп. Н. Недоля говорить з великим авторитетом, ще й сам підчеркує отсею кацапську вісенітницю: О динь Богъ,

КАЛЕНДАРИ

Наші календарі Immerтовані випрост в старого краю, відзначають ся серйозними доборами і великими цінами.

Законяйте календарі сейчас, не чекайте, бо провідуть ся.

на 1911 рік

імямо:

Загальний Календар	Хто що вже мав то каже, що він австарить за добрих три. Всього коштів вий \$1.00 — у нас — 75 ц.
Календар Пресвятих	Історія життя руського народу і його борби за свої права в сїм Календарі написана як найдокладніше. Коштує лиш 50 ц.
Календар жовтвора 30 ц.
Календар Зеленого 40 ц.
Халібероб календар для фермерів в обрамках	30 ц.
Американський Календар „Союз“	40 ц.
Пресвятих Родина 30 ц.
Маріанський Календар 30 ц.
Мисловар 30 ц.
Кішелевий Календар 30 ц.

а польській мові:

Wielki Kalendarz powieściowy 30 ц.
Kalendarz wczeszcziwotowy 30 ц.
Przyjaciel Zolnierza 30 ц.
Najświętsza Rodzina 30 ц.
Kalendarz Marijański 25 ц.
Skarb Rodzinny 30 ц.
Kalendarz Uniwersalny Tom I. 65 ц.
„ „ Tom II. 65 ц.

Таки самі Календарі імямо в янках: чеськіх, волоських, німецьких та мадлярських.

МАШМО ВЕЛИКИЙ ВИБІР
ФОНТАНОВИХ ПЕР — 14 вар. золота по \$100, \$1 50, і \$200.
SELF FILLER — по \$2 50, 3 00 і 4 00

АДРЕСА: 4852
RUSKA KNYHARNIA
850 Main St. Winnipeg, Man.

одинь руський народ і одинь руський язык! — „Простіть панунці, — кінчать своє „поученіє“ „славний учений філѳолог“ — але людей дурати не „хайно.“ Не годобасть ся, бачате, госп. Наумови, що Русь-Україна не хоче дати ся жертви ненавистній Москві. Ех, Науме, Науме! Нема в тебе всіх клепок, а ще менше... ума.

Ворог всіх галагасіє і насіколіціє.

Члени Літсбурської читальні ім. Марніана Шашкевича

відограють

8 день 25-го грудня 1910 р. (Christmas) в руській селі „Просвіта“

„Кара совісти“

народну драму в V діях Гр. Цегляньського.

ОСОБИ:

Василь Гіркий, старший господар - Гр. Варунок,
Семен, його старший син - Фл. Вовчко-Кульчицький,
Марта, його жінка - Марія Густ-Кульчицька,
Прокіп, молодший син - Іван Ганак,
Марина, жінка Прокіпа - Текия Густ-Кульчицька,
Ганна, дівчина літ 18 - Ю. Штокало-Кульчицька,
Івась, літ 12 - Петро Паєтарчий,
Параня, літ 10 - Геод. Костешак,
Калина літ 8 - Стеф. Тилькевич,
Юрко, молодий парубок - Т. Дашинич-Кульчицький,
Федьо, молодий парубок - Теодор Сейка,
Атанас Гарасимів, вїйт - Мих. Попіль,
Максим, присяжний - С. Вацпич,
Проць Гляна, сусід - Ант. Лазеня,
Марйон Кремінь, сусід - Н. Стасичин,
Сафат Топір, робітник цегольн. - П. Самсон,
Томко, робітник цегольняний Г. Яцашин,
Борух Ас, власитель цегольн. - Ів. Багак,
Блю, арендар в селі - Гр. Деміла,
Йойна, його батько - Д. Завінський,

Початок точно о годині 7:30 вечер.

Чолові нові декорації з під пенала п. Гр. Кузнєвича як також совісне вичене штуки аматорами, гарантують що кожидий відідє з вдоволенням дивити ся. Просимо прото як найчисленнійше появити ся.

Ціна місць: 1 00, 75, 50, 35 і 25 центів.

КОМІТЕТ.

Телеграфічна адреса „EUROBANK“ Число телефону 5928 Lenox

BANK OF EUROPE

(ЕВРОПЕЙСЬКИЙ БАНК)

FIRST AVENUE, COR. 74th St., NEW YORK CITY.

Штатний банк від державним надзором.

Капітал акційний і спеціальна падежка	дол. 150,000.00
Гаранція акціонерів	100,000.00
Капітал банк, солідна падежка і гаранція акціон.	дол. 250,000.00

(Тисячі мільона доларів).

ПРИЙМАЄ депозити і вкладки на процент від одного долара почавши.

ВИДАЄТКИ на довгіх вкладках: платити два рази до року і січня і 1 липня.

ПРОДАЄ КРЕДИТ від \$100. почавши.

КРЕДИТУЄ гроші.

ПРОДАЄ і в. У. С. цїяні папери і купони.

ВИСТАВЛЯЄ депозити від великої суми, середством до Галичина, Буковина і Росії.

ПОСЛАЄ ГРОШІ до Європи, передомст до Галичина, Буковина, Росії і до всіх частей світа.

ПОСЛАЄ ГРОШІ ТЕЛЕГРАФІЧНО.

УДІЛЯЄ найліпших рад і інформацій для подорожувачів в Америку до Європи і австралачам в Європу до Америки — ПИШИТЬ ПО ШИФКАРТИ.

ПРОДАЄ ВЛАСНІ ЧЕКИ для подорожж (Traveler's Checks).

УДІЛЯЄ помочок на реальність і ціни паперів.

ПОЗАГОДЖУЄ судові і шіскові справи старокравів і амержанських.

ВИРАБЛЯЄ паспорти і помагає при старанні си о паперів горожаньскі (Citizen papers).

КОЛЕКТУЄ пенди.

Перепісьмо у всіх мовях середньої Європи.

BANK OF EUROPE

Начальник: ЛЮСИФ ПІТІК.

Директор Центрального банку чеських шадників і Банку „Вонемія“ в Празі.

Години урядові від 9 до 3 в понеділок, четвер і суботу ? до 9 веч.

Головні банкові получєня в Австрії

„ВОНЕМИА“ акційний банк в Празі, єдиний австрійський банківський концерн банків для охорони емігрантів.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ БАНК ЧЕСЬКИХ ШАДНИКІВ В ПРАЗІ

(Ustredni banka ceskych sroditen)

зі своїми філіями: у Відні, Львові, Кракові, Чернівцях, Бєрні і Триєсті.

Загальний оборот Центрального банку чеських шадників в попереднім році 8,842,610,000.00 (вісь тисяч креста сорок мільонів пороз).

Акціонериами того банку є 1233 австрійських банків, між котрими входить ся всі більші руські банкі як: Товариство взаємного кредиту „Діп-стерт“ у Львові, Кремень Союз Кредитовий у Львові, Союз руських ліберальних єврейов на Буковині „Селянська Баса“ в Чернівцях, Лемківський банк в Польні Санці, Кредитное Общества „Самішонів“ в Стискальськ.

Поір Вязетова!

Роблю всі браські річи як тільки і надобно, а найбільше шити матерію на одне шити ступи ціна і шити роботу шити ступи. Продаю книжки і на одне і на два долари ціною.

Більш добродітний член Р. Н. Союзу. Їмч в чужині укажіть на до своєї Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA
215 M. W. Court, Scarborough, Pa.

